Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

SỐ THỨ 1847 — NGÀY THỨ TƯ 20 SEPTEMBRE[1922] = NGÀY 29 THÁNG BẢY ANNAM NĂM NHÂM-TUẤT — N..M THỨ 15

RECIEUR — PROPRIÉTAIRE
NGUYỄN-VĂN-CỦA

TÉLÉPHONE: 208
Adresse télégraphique:
LUCTINH—SAIGON

GIÁ B N

	ĐÔNG-PHÁP	NGOẠI-QUỐC
Một năm.....	12$00	... 18$00
Sáu tháng.....	6.50	... 9.00
Ba tháng.....	3.50	... 4.50

BÁN LẺ MỖI SỐ.... 0$05

Mua báo thì kể từ ngày mồng mọi và ngày 16 mỗi tháng và phải trả tiền trước.

Lục Tỉnh Tân Văn

(LỤC-TỈNH TÂN-VĂN & NAM-TRUNG NHỰT-BÁO RÉUNIS).

南中日報新省六

JOURNAL QUOTIDIEN

NHỰT BÁO xuất bản mỗi ngày, trừ ngày lễ và chúa nhựt

DEPOT LEGAL
COCHINCHINE
N° 399

POUR LES ANNONCES
S'ADRESSER:
A Saigon: aux Bureaux du Journal rue Catinat, 143-145-147 (1er étage)
A Hanoi: aux Bureaux du Trung-Bắc Tân-Văn.
A Paris: chez M. M. Mayeuse & Cie 9, rue Troschet

On traite à forfait pour les contrats de longue durée. Les prix sont payables d'avance.

Thơ, chèques và mandats gởi mua báo thì đề ngay cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, Tổng-lý Lục-tỉnh Tân-Văn, còn bài vở đăng báo thì đề cho M. LÊ-HOÀNG-MƯU, chủ bút.

NGOẠI THUYẾT

TRUNG-HUÊ THỜI CUỘC

NHỜ BỘI-THỔ, LÊ-NGƯƠN-HỒNG LÊN GIÁM-QUỐC BỊ KIỀN - MINH, TÔN - DẬT - TIÊN THẤT QUẢNG - ĐÔNG

(Tiếp theo)

Mà bận nầy Lê-ngươn-Hồng không làm như bận trước. Bận trước Lê-ngươn-Hồng gởi chỉ và xin cáo thối chức Giám-quốc cho mình và xin cấp bằng Bằng-châu-Giu lên làm Thừa-tướng; nên chi toà Nội-các không chịu ngươn-Hồng, bỗ dẹp sự mình cáo thối lại một bên, để chờ coi hội, bấy giờ dệ chỉ xin tòa Nội-các. Nửa hội, đem tờ tiến-cử của mình ra giữa hội mà bàn nghỉ lại coi có được cùng chăng thôi. Toa Nội-các nhận lời, song chưa ắc tòa Nội-các sẽ lấy lòng ngay mà bàn nghỉ. Nghe nói tòa Nội-các vì sợ mích lòng Lê-ngươn-Hồng nên hứa chịu vậy thôi, chớ thật cũ tòa Nội-các không ai bằng lòng cho Bằng-châu-Giu lên ngôi Thừa-tướng.

Bởi vậy tòa nội-các mới bàn cùng nhau, rằng tòi bữa thứ tư là ngày tòa nội-các nhóm, cũng sẽ đem tờ tiến-cử của Lê-ngươn-Hồng ra bàn cải vậy, song một vị nào đó lóc đang bàn cải, sẽ ứng thình chận hỏi quan Phái-Viên thống-chế Chánh-phủ, vậy chớ Chánh-phủ tiến cử Đặng-châu-Giu cho tòa nội-các cấp-bằng làm Thừa-tướng mà Chánh-phủ đã có hỏi trước Đặng-châu-Giu coi ý người có khẳng chịu chức ấy chăng? Như quan Phái-viên của Chánh-phủ nói không, nghĩa là Chánh-phủ tiến cử không vậy chớ không có hỏi ý Đặng-châu-Giu trước, thì tòa nội-các sẽ mượn lấy cớ mà bát lời xin của Lê-ngươn-Hồng mà không chịu cấp-bằng cho Đặng-châu-Giu [illegible] người tranh; một là Gang-tinh-Vệ, hai là Wellington Cổ, ba là Trương-chân-Lyên. song chưa biết ai đắt cử. Hiện bây giờ đây, Chánh-phủ đang thiếu tay Tướng-quốc, nên còn giao cho lụ-bộ đãi quan, cứ mỗi vị một phiên, luân-chuyển nhau mà quyền đỡ.

Nhắc lại, khoản trước kia tôi có nói về phận Tôn-dật-Tiên tuy thất Quảng-Đông thình danh mòn mỏi, thì mặc dầu, chớ tử khi để bước chỗi sang Thượng-Hải cho đến giờ, thế lực lại càng thêm mạnh. Tôi cũng có tiếp nói vì sao Tôn-dật-Tiên về Thượng-Hải, thế lực lại càng thêm mạnh tôi xin giải ngay cho độc-giả chư-tôn nhàm lãm.

Tôn-dật-Tiên that Quảng-Đông lánh thân về Thượng-Hải lần nầy nửa là lần thứ hai. Lúc mới khởi luận, trong bài đầu tay, tôi có tỏ ý riêng tưởng cho Tôn-dật-Tiên hư rồi, hết chỗ trông mong chi nữa. E cho Tôn-dật-Tiên, bữa nầy nắm nay chẳng còn phải ở hư bữa nầy nắm ngoái mà để một tiếng than thành rung nước chấy, dậng đất long trời; Tôn-dật-Tiên vì nóng mà để ra đến đỗi, tôi tưởng cho Tôn-dật-Tiên hết trông dượng lại. Tôn-dật-Tiên thế chưa ngồi khoanh tay mà xem thành bại. Chẳng để Tôn-dật-Tiên cón mạnh như thân. Thế mạnh ấy bởi đâu? Thế mạnh ấy bởi nơi Lê-ngươn-Hồng chẳng muốn để cho anh-hùng tuyệt mạng. Nên tuy Tôn-dật-Tiên thất Quảng-Đông vì Thượng-Hải rồi, mà Lê-ngươn-Hồng Tân-Cung, Ngô-bội-Phu hãy còn sai sứ tìm tòi Tôn-dật-Tiên mà bàn tính Tôn - dật - Tiên mới thừa - thế và nhơn lấy cơ hội mà vẫy vùng dượng lại. Tôn-dật-Tiên liền làm bá-cáo gởi khắp trong trào ngoại quan mà nói cho bá-tánh rõ biết sự phân tâm của Trần-kiển-Minh và rõ biết sự mình bỏ Quảng-Đông về Thượng-Hải, chẳng vì sút thế Trần-kiển-Minh nên bỏ mà đi, mà vì quốc-sự, khiến người sang Thượng Hải, cho để bề gặp gỡ với các quan mà giải hòa, theo như lời người đã trần thuyết tại Quảng-Đông trong tuần tháng sáu (6 Juin 1922).

Tôn-dật-Tiên nói vậy mà che minh cho khỏi thất dân tâm đó thôi, chớ tự thật, trong hàng thượng-lưu thức giả, còn ai mà chẳng biết Tôn-dật-Tiên bị Trần-kiển-Minh mà lánh mình sang Thượng-Hải. Tôn-dật-Tiên khi ấy tuy chưa thốt chi chớ, cũng đã ngã lòng, chẳng còn biết tính mưu chi khác hơn là bỏ Nam hiệp Bắc. Thật vậy, khi Tôn-dật-Tiên thất Quảng-Đông về Thượng-Hải, vỏ kế khả thi, đã tính hiệp với Bắc đảng mà cậy thế lực của Bắc quân-chế mà phục hồi thời vận. Bởi vậy Tôn-dật-Tiên đã có bàn luận với phe Minh-Tân là phe của Tôn-dật-Tiên khi trước, còn đang ở tại Thượng Hải. Trương-kỳ, cựu Thừa-tướng, bàn khuyên Tôn-dật-Tiên nên hiệp với các tỉnh phía Tây-Nam mà lập lại; còn Tôn-hồng-Y là cựu quan Lại bộ thượng thơ lại bàn khuyên Tôn - dật - Tiên hiệp Bắc, vì đang lúc bấy giờ, bảo nhiêu tay thù nghịch với Tôn-dật-Tiên đều hiện ở Nam, thế rất mạnh. Tôn dật-Tiên không thể ở Nam nữa đặng. Lời Tôn-hồng-Y khuyên phải, hiệp ý, Tôn-dật-Tiên quyết nghĩa theo, nên đã troán lịnh cho phe đảng của mình sửa sang qua Bắc. May đâu, chưa kịp đề bước lên đàng, kẻ có sức của Lê-ngươn-Hồng sai qua gởi xin ra mắt. Sứ của Lê-ngươn-Hồng sai qua bàn tính với Tôn-dật-Tiên những chi? — Nào ai có rõ! Kẻ nói của người [illegible] Có kẻ lại xưng mình là tay dưới trướng của Tôn-dật-Tiên, nên biết rõ sự mưu nhiệm ấy, nói: Sứ của Lê-ngươn-Hồng sai qua cầu hòa, thuận tình với nhau, để cử Tôn-dật-Tiên lên làm Chánh, Tân-Cung làm phó Thừa-tướng. Lại nói: Chừng cử xong, Tôn-dật-Tiên sẽ giao quyền cho Tân-Cung mà đi-dạo khắp năm châu làm khách,

Tưởng nói sao, chớ nói như vậy, nghe ra gồm chẳng là chi; vì mỗi khi trong nước mà có việc bàn tính với Tôn-dật-Tiên, thì hay nghe nói: rồi sai Tôn-dật-Tiên đi xứ nầy sang xứ nọ. Ấy chẳng phải là kế của Tôn-dật-Tiên dật bày ra vậy đó sao? Chớ có một hai người rõ thông thời thế, lại bàn nói khác. Người lấy sự Tôn-dật-Tiên bàn khi nọ, giải giếp quân sĩ để làm công-thợ, mà chỉ rõ rằng ý Tôn-dật-Tiên muốn mưu với Nga với Đức mà đem Bữu-tư-vứt đáng (Bolchévisme) vào Trung-huê-quốc. Trần-kiển-Minh hết đảng bút chỉ rõ rằng, chẳng phục, nên mới toan tìn diệt; chớ phải Trần-kiển-Minh phần tâm đâu. Nếu nay có sứ của Lê-ngươn-Hồng, Tân-Cung và Ngô-bội-Phu sai đến Tôn-dật-Tiên mà bàn tính, thì người trong cho hai đàng chẳng như tính chi ngoài ý nói đó.

Lời bàn nầy nghe có ý gầm. Vì từ bữa có sứ của Lê-ngươn-Hồng, Tân-Cung và Ngô-bội-Phu tìm đến Tôn-dật-Tiên mà luận đàm tới nay, thì nghe Trần-kiển-Minh với Ngô-bội-Phu không còn thuận hòa với nhau như trước.

Có kẻ hỏi: Tôn dật-Tiên sai tương binh phạt Bắc, Trần-kiển-Minh chẳng phục, mới hiệp với Ngô-bội-Phu mà hạ Tôn-dật-Tiên; cớ sao nay đã hạ Tôn-dật-Tiên và lấy Quảng-đông mà tôn Lê ngươn-Hồng lên rồi, hai đàng chẳng giữ tình hòa hảo với nhau mà giữ gìn việc nước cho bảo mãng, lại trở mà nghịch với nhau?

–Cứ theo lời bàn luận Tôn-dật-Tiên trên kia mà suy, thì cầu hòi nầy chẳng phải là câu hỏi không dáp đặng. Theo lời bàn trước đây, khi trước Trần-kiển-Minh vì bất đặng giấy tờ của Tôn-dật-Tiên mưu cùng hai nước Nga với Đức mà đem Bữu-tư-Vứt đáng vào Trung-huê-Quốc, bỗi phục, nên mới hiệp cùng Ngô-bội-Phu mà tẻo trừ. Nếu nay Ngô-bội-Phu sai sứ qua lại với Tôn-dật-Tiên và toan tính về vấn đề Bữu-tư-Vứt ấy nữa, *như, lời bàn trên kia*, thì lẽ cố nhiên, Trần-kiển-minh, không những nghỉ lòng Ngô - bội - Phu mà đoạn nghĩa đệ huynh, dứt tình thù tức mà thôi, mà có khi phải e Trần-kiển-Minh, vì nước vì nhà, uy động hùng binh đánh với Bội-Phu rửa hận.

Còn một lẽ nữa, dầu chẳng phải sai sứ qua thuận tình với Tôn-dật-Tiên về sự Bữu-tư-Vứt đáng như lời bàn trên kia đi nữa, Ngô-bội-Phu cũng bị Trần-kiển-Minh nghi về sự mưu với Tôn-dật-Tiên lập biến pháp; vì ý của Trần-kiển-Minh quyết lấy Quang-Trung (Quân-châu) mà tự quyền tự trị thôi.

Thế thì, dầu Lê-ngươn-Hồng Tân-cung với Ngô-bội-Phu sai sứ qua Tôn-dật-Tiên mà bàn tính về Bữu-tư-Vứt đáng, hay là bàn tính về mưu Thống-nhứt mà lập Trung-huê hiến-pháp, thì cũng bị Trần-kiển-Minh nghi tính cả thảy. Mà hễ Trần kiển Minh nghi quyết vậy rồi, thì chẳng sớm thì muộn, Trần-kiển-Minh với Ngô-bội-Phu phải có một hồi đổ máu.

Lại như Trần-kiển-Minh với Ngô-bội-Phu mà giao chiến với nhau, hà chẳng e con hùm ngày nằm ngủ dòm kia thức dậy sao? Ấy là Trương-chúc-Lâm từ bấy lâu, tích thảo đồn lương chiêu binh mãi mã, để mà chờ cơ hội chim đoạt tình Quảng-Đông cho đặng.

Muốn biết việc trở nên sao, xin đợi tin tiếp diễn.

MỘNG-HUÊ-LÂU.

HỘI CHỢ HANOI

CÓ ẢNH HƯỞNG VỚI DÂN TA

Thấy hội chợ Hanoi năm nay được thạnh phát hơn mọi năm, thì lòng nào lại không mừng cho đồng-bang ta ngoài Bắc, nhưng lòng mừng bao nhiêu thì dạ lo buồn cho ta ngoài Bắc thì chẳng phải như đồng-bang ta trong nầy, họ ở ngoài lấy công-thương kỹ-nghệ làm cái sinh-kế, nên hàng tranh cạnh nhau vì nghề hay nghiệp khéo, chẳng phải lấy quyền cao-chức cả mà bảo thủ sinh-lợi. Vì khác nhau như thế, nên đồng-bang ta ngoài Bắc đã dặm-tự xưng mình rằng đủ thế-lực mà tranh quyền đoạt lợi cùng khách-trú, chi như ta, nếu nói tới khoản ấy thì... than ôi thêm đau lòng. Nên mấy năm nay hễ năm nào có bày hội chợ, thì đủ hay vật khéo ở nơi tay người Bắc chế ra, chưng bàn đầy gian hội chợ. Như năm nay nghe nói cho đến Đấu tại hội chợ hết gian cho mướn, liền gió hãy còn đang cất thêm bốn chục cái gian nữa. Rồi tự xét bao nhiêu mà mừng cho người Bắc tấn-bộ nhiều, còn lo buồn cho ta là vì hiện giờ phòng thương-mãi Saigon đang nghiên-cứu cái nền-đề lập hội chợ tại Saigon cứ thay phiên một năm ở Saigon một năm ở Hanoi. Nếu ngày nào đặng vậy thì chẳng những có ích cho đường kinh-tế, mà lại có ích cho tình thân-ái của người Nam kẻ Bắc. Thế mà ta càng lo buồn là vì khoản như ngày nào nhà-nước cho lập hội chợ tại Saigon, chẳng biết đồng-bang lấy đồ kỹ-nghệ chi đem ra đó mà chưng bán. Nếu không có, thì chẳng là lập hội chợ đó, để cho người xứ khác họ lợi dụng chăng?

Nghĩ đến bao nhiêu đó cũng đã [illegible] cho đồng-bang ta, là vì ngày nào lập hội chợ tại Saigon đây thì đồng-bang ta phải có đem món nầy vật nọ ở trong bổn xứ ra, thế mới nên.

Bởi thế đồng-bang ta nếu muốn ngày sau có trái ăn thì hiện giờ phải lo deo hột đi, chớ chờ nước đến trôn mới nhảy, chớ đến ngày hội chợ rồi chừng ấy sẽ lo chạy cho có mà chưng bán thì chừng ấy muộn quá đi.

Xin đồng-bang ta nên coi gương người Bắc kia kìa, phải hàm lấy kỹ-nghệ, phải chuyên lấy công-thương, phải lồ-chức các nghề hay nghiệp khéo lại ăn lần, làm sao cho đặng bằng người. Chi người ta nếu đi tới đâu thì ngoài cái học thức sẵn có đặng liền-mà thôi, nên ra đến xứ người (như đám làm mà coi thì (trừ ra món lúa) không có món hàng nào ở xứ ta. Kia như người Nhựt-bổn mấy trăm năm trước lại thế nào, ngày nay họ thấy món nào vật gì của người phương Âu, họ bắt chước, học lấy nghề chẳng bao lâu làm ra có thua ai đâu. Ấy, cũng như đồng-bang ta, thiết tưởng nghề nào cũng có, nhưng mà cái có mà dụng ư, có mà để dùng trong xứ quê mùa, chớ đem ra mà nói với người ngoại bang thì thật đồng-bang ta chưa có nghề-nghiệp nào khác cả. Thì thế nghề nghiệp nào cũng vậy nên đòm người ta mình tổ-chức lại làm cho ở xứ ta có kỹ-nghệ như người các nước, thì chừng ấy ta mới mong ra tranh quyền đoạt lợi với khách-trú.

Ở các nhà công nghệ nghề kia ôi! Chắc là chẳng con bao là tu tu sẽ có hội chợ như hội chợ Hanoi, vậy thì ta phải lo làm sao mà cho người thua gian không có, chừng ấy mới vui lòng thỏa dạ, chi như tấp hội chợ ra [illegible] tu mọt cái tiệm tóm bán đồ, Chine, Chà-và và ngoại quốc thì thật là buồn lắm.

LÊ-HỮU-NGHIỆP

Vô-tuyến điện

Đám tang họa-sư Bonnat

Thành-phố Bayonne đưa đám tang ông họa sư Bonnat cách trọng-thể.

Phái bộ A-lơ-măng

Nhiều nhà kỹ-nghệ A-lơ-măng có ông Stianes sẽ viếng các miền bị phá hại, trong tuần tháng Octobre.

Qui thể bà Harding

Qui-thể bà Harding thuyên-giảm lần lần.

Phi-cơ

Ông Blériot lập một phân-thưởng cho phi-cơ nào bay ngang biển Manche mà dùng ít dầu săng hơn hết.

Bordeaux ngày 16 Septembre 1922.

Tiếp khách

Ông Poincaré, Thủ-tướng tiếp-khách hai quan Nguyên-soái Leroud và Marinis, quan chánh Quản-lý hội báo-chương « Associated Press » và quan Sứ-thần A-lo-măng ở Paris.

Thành Ba-ri

Ông Nintchitch, Ngoại-giao bộ thượng-thơ xứ Xet-bi đi đến thành Ba-ri.

Hội Chư-quốc

Đại hội-đồng hội Chư-quốc định lại ngày thứ hai 18 Septembre nhóm. Trước khi bãi hội-đồng thì ông Edwards có đọc, điển. tín của đức Giám-quốc Pessoa xứ Brésil to lòng cảm cảnh hội Chư-quốc về những lời của chúc-tụng đặp lễ kỷ-niệm Dân-quốc.

Lời xin của Banh-gich giúp sức cho xứ Georgie được bình-yên như cũ thì phải về cho bản Ủy-viên xét. Trang của xứ Lithuanie cáo dân Đô-đi-ne hành-hung ở miền Wilna thời giao về cho bản Ủy-viên thử sáu xét định.

Hội định chuẩn một số tiền một trăm hai mươi lăm ngàn đồng francs cho bản Ủy-viên lo về các hình truyện-chiếm.

Đơn cầu đại-biểu Trung-hoa xin cử lại những hội-viên không dự hội trị-sự thì phó về cho bản Ủy-viên thử nhứt.

Bỏ-lô-nhờ

Ông Merlon nghị-trưởng phòng Thương-mãi Langsa và Bỏ-lô-ne, từ-hàn phái-bộ kinh-tế Langsa đi du-lịch ở Bỏ-lô-nhờ về nói rằng kỹ-nghệ xứ ấy có cơ phát-đạt nhiều rồi, miễn xứ Lodzest có thể sánh với các miền giàu và thạnh-phát bên hường Tây châu Ơ-rốp. Còn giống dầu lửa thời giàu-qui châu Ơ-rốp không nơi nào có.

Trên thượng Xi-lê-si phía thuộc về đàn Bỏ-lô-ne cai-trị, thời có nhiều nhơn-công kỹ-nghệ làm việc tại các sở và các mỏ thang, mỏ kim. Cuộc nông-nghiệ có thể làm ra thỏ-sản đủ nuôi miệng ba chục triệu dân Bỏ-lô-ne, lại còn dư ra mà xuất cản nữa.

Xứ Bỏ-lô-nhờ có đủ công-nghệ mà trở nên một nước cường-thạnh và kinh-tế. Các đường xe-lửa thông-thương cách rất tiện. Phải-bộ xem thấy đâu đó đều có thứ-tự và mực-thước. Nhơn-công coi đèo được mỗ-mang nhiều.

Tập-trận

Hôm thứ sáu đức Giám-quốc có dự xem tập-trận tại đồn Coetquidam. Quan Nguyên-soái Boisondy Quân-đốc binh.

Xu-ích

Ông Edwards Grigg, Tổng Thơ-ký, của ông Lloyd George đã đến thành Genève. Cứ theo lời các báo thời quan Thủ-tướng Anglê ngày thứ ba sẽ đến nơi.

Hỏa-tai

Hôm chiều thứ tư lửa phát cháy tại thành Smyrne cách đô-đội. Chiếc thủ năm cháy còn cháy.

Tàu chìm

Báo « Hambourg América Linie » nói rằng những người ở dưới tàu « Hermoenia » chìm hôm nọ được cứu khỏi. Trừ ra bảy người nhơn-công tàu biệt vô tôn-tích mà thôi.

MẤY LỜI KHUYÊN BẠN THANH-NIÊN

Thường thấy những bạn thanh-niên hây giờ — nhứt là con nhà giàu có — it hay làm học. Đời nay sự học hành rất dễ, sẵn có Nhà-nước Langsa cất trường cao, lớp rộng, bàn tốt, ghế xinh mực viết phát cho, sách chỉ cũng đủ. Chỉ có cơm cha áo mẹ chịu tốn đó thôi. Nhà nước muốn cho con nhà Việt Nam mau bước tới đàng văn-minh cho-chóng! Trên lo dưỡng-dắc, dưới sao chẳng muốn châm theo, lại để bước vào đàng quanh-nẻo vay ? Kia lắm kẻ con nhà háo-phú, cha mẹ cho đến trường học tập văn-chương, ăo cơm no ấm lại sanh tật biếng nhát, trốn học mỗi ngày, học hơn vô làm cũng nhau chơi giỏn. Ôi! Nghĩ cầu tục thế thường bia chẳng sai. Rằng : *« Hỏi nghèo đói rách tìm-hem, khi giàu no ấm lại thêm no kia »*. Bởi thấy lắm con nhà giàu có như vậy, bỉ-nhân xin thổ thệ tỉ lời, may có thấu tai ai mà sửa nết lại chăng? Kia, thuở xưa, tức là thuở đời Hớn sắp về trước, sự học hành rất nên gay gắt. Lúc ấy chẳng có sách in như bây giờ mà thông dụng khắp nơi, chỉ có vài thuyện, truyện nhau sao chép. Thuở ấy, cũng chưa có giấy, nên, nhà giàu thì dùng vải, lụa, bảng, da, mà viết vào thì giấy, còn nhà nghèo xé lá, cạo tre, thế giấy mà học tập. Như tại Sơn tây Lê-châu, có người tên Ôn-Thư, cha mẹ hàn-vi, hằng ngày phải đi chăn để dựa mẹ bưng, khi nơi thả để cho ăn rồi thời người lấy cỏ mà dượng làm chiếu lác, mướn sách của người, chép vào đó mà học. Vừa chăn để, vừa học sách, vừa chép bài, khó nhọc biết bao, cực lòng biết mấy, mà bạn thanh-niên có lần tưởng rằng : Học vậy chẳng đặng thành thân, học vậy mà không thi đỗ ? Sau Ôn-Thơ học khá, xin ứng cử, liền đậu được phẩm cao, làm quan sang cả.

Lại có tích ông Tôn-Kính đời Tấn, ban đêm học sách thâm khuya sợ e buồn ngủ vì mỏi mệ, mà ngủ gục quên học đi chăng, nên lấy tóc treo rường, hầu ngủ gục tóc giựt mà thức học !

Bạn thanh-niên ôi! Nghĩ đó coi, cái sự học như thế là khó dường nào; mà người xưa còn ra công học tập, dầu rằng : Tài mạng tương đố, khoa kỳ chẳng đỗ, đi nữa, thì, trong trí đã sẵn văn-chương, ngoài mỏi đã dành lòi nói. Huống chi đời nay, trăm việc sẵn sàng, mỗi mỗi đều có, sao lại chẳng ham học hành, lại sanh tật biếng nhát làm chi, mà uổng lắc xuân xanh, uổng khi tuổi trẻ ! Rồi sau ăn năn đã muộn !

Ấy là khuyên các bạn thanh-niên biến học, biến hành cứ lo đường sung sướng ! Bởi cớ ấy, nên hấy giờ nghe nhiều đứng thành nhân, hay nói : *« Phải chi, lúc tôi nhỏ, tôi rằng học, bây giờ có đâu cực khổ như vậy...!!»* Ôi ! Khi biết ăn năn thì giờ đã qua, nhưng mấy đứng ấy đỗ thành-nhân rồi cũng còn có thể học thêm nữa đặng ! Bỉ-nhân [thường hỏi những đứng than-niên ở lục-tỉnh, hễ vấn câu : « *Phải chi, lúc nhỏ tôi rằng học...!* » Vì cớ hãy còn học tập.

Báo « Hambourg América Linie » nói rằng những người ở dưới tàu « Hermoenia » chìm hôm nọ được cứu khỏi. Trừ ra bảy người nhơn-công tàu biệt vô tôn-tích mà thôi.

CHỚ SÁI

Bài *Trung-huê thời cuộc* từ đầu sắp lại đây, phải đọc tên *Ngô-bội-Thổ* là *Ngô-bội-Phu* mới trúng. Xin độc-giả chư-tôn sửa giùm.

M. H. L.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

HỠI NGƯỜI ANNAM Chớ nên lộn thuốc của Ngoại-quốc với thuốc Bắt Algérie là Thuộc-địa Langsa. Bổ bỉnh lựa thuốc rồi và thuốc trái đất ở xứ Algérie mà hút, thì tức là dùng đồ thổ sãng Algérie quả thiệt là đồ thổ sãng Đại-pháp và chẳng có thứ thuốc nào ngon hằng. Hãy nên hút thuốc hiệu Trái Đất

Đông-Pháp Thời-sự

NAM-KỲ

Vụ M.D. khi không bắn súng chơi!

Vụ nầy hôm tuần báo đã có thuật lại rằng một bữa kia M. D... là người tài-tử đi khi không bỗng nhiên mà mốc súng lục liền ra bắn chơi bé phát. Ngày nay vụ ấy giải đến Tòa, tòa phạt $0 quan tiền vạ.

Làm sao trừ cho tuyệt

Hôm kia tại ga Saigon có một tên móc hầu bao bị người ta ngó thấy rượt bắt.

Lúc ấy có một tên lính vừa rượt theo lại vừa la, thời may có một người Tây đi ngang đó thấy vậy giựt lấy cây dù dáng mảnh xỉ mốc tải. Đem về cho giáo qua Tòa.

Vợ nhỏ đánh vợ lớn

BARIA. — Thường nghe hát: «vợ lớn đánh vợ nhỏ chạy ra cửa ngõ cầu cô kêu trời» mà nay lại có đám ẩu-đả cải-lương rằng: «vợ nhỏ đánh vợ lớn chạy ra cửa ngõ cả tiếng la làng mới ngộ cho chớ! Vì hôm 7 Septembre tại làng An-nhứt thị-Hàng là vợ nhỏ, 3 cô chồng bình vực nên đánh Phạm-thị-Chung là vợ lớn là đầu bầm mình bầm mấy lại còn cắn một vì nơi bàn tay nữa. Anh chồng mới ngộ được thị-Hàng mà chẳng dám đem về nhà, bèn đem gởi lại nhà cha mẹ vợ; khá khen cha mẹ vợ cũng chịu hoà trở cực-hình cha rể mình. Tình cờ thị-Chung về thăm cha mẹ liền gặp cặp can-ương đang vậy vui cả. nước cơn cả giận hành hung nhưng lực bất phược kẻ, nên bị vợ nhỏ đánh mà lần thoát Tam bôn khởi lỗ về vế. Bây chừ biết liệu mần răng? Làng xóm ôi! Bắt giải quan xin để bộ, ôi! ngán cho cuộc tình lắm bấy!

Cho con nít đeo vàng phải coi chừng

Học sự khôn ngoan chắc lâu, chớ bắt chước sự hư thì mau. Thật vậy, vì thấy L., T. T. V. hằng nói ở Saigon lục-tỉnh, có thứ người hay dụ dỗ con nít mà cỡi vòng vàng, nay tới phiên chầu thành Bariạ nầy cũng có thị-Sơn là con cửa chị hai Quới cũng học đòi thói ấy nữa, vì mới hôm 8 Septembre năng thường con nhỏ tên Mão 8 tuổi là con của bếp Mẹo có đeo chiếc đồng thì Bon là dẫu đi dụ dỗ cho Mão 2 xu mà cỡi phứt chiếc đồng đi bán cho chị năm Đâu một ngươn bạc Nào đè Trời bắt dung gian, lúc Sơn cỡi chiếc đồng thì có dựa trai nhỏ thấy, nên lác trí hè mất đồ thì trẻ ấy khai thấy thị-Sơn cỡi mà đưa cho Bảo rồi. Hỏi chị Bảo thì chị nói rằng: tôi Mẹ Đâu mà lại lời chết cô. Đâu cỡi chừng xét nhà Đâu thì chiếc đồng ở trong rổ may, ô hô! Chừng ấy Đâu mới lấy làm la mà tiếp rằng, thà tôi tự-xưng lời chữ đây còn tốt hơn. Đâu đây ? Thôi bây giờ thì Sơn mới nằm tay chị Bảo mà đi và nói rằng: đè vậy hồi đó tôi khai tôi là tên bị còn ngộ hơn; cho khỏi thất công người quan gặp hỏi chi em mình: bị-Đâu? Vô ngồi khám chớ đi đâu.

Đánh lộn

Chắc là tại đi coi hát bóng tối thứ bảy ngày 9 Septembre tại chợ Long-điền tự Biệp ở Phước-lễ thấy lộc Bương-Dương trương Tân, Triệu-tức đi bạch giáp về bèn giáp nàn chẳng và bắt chước bao đâu cho gây lộn với hai Lưu ở Xóm-cát tương rap hát sau rồi đồng kéo nhau ra trước rạp hát mà đã-chiến với nhau! hơn chục hiệp mà chưa phân thắng bại. may nhờ cửa-công triệu vào phân hai đàng mỗi bên phải vé 6 cắt. Ra về đọc đường hai bên còn hăng chiến nên xáp trận hỏi thứ nhì nữa: phen nầy chả có hương chức phân xử, nên hai đàn gầu-đít với nhau vài hiệp mệt rồi đồng quất ngựa về mà còn hát câu, tiu nữ

Baria; Văn-Đoàn, lai tin.

Án cướp có súng

Ngươn đêm 11 Septembre 1922, một đảng án cướp có súng đến nhà Hương-quản Bảy ở làng Thầy-đông (Mộc-hóa) Tân-an, mà cướp giựt. Tại gia hay, la làng tiếp cứu Hương-quản Phan-văn-Tr... rồng dân làng đến tiếp, song không đủ khí giái, cho nên quản cản-đồ nó bắn dân bị thương nhiều; mới tên dân chết ngay, ba người bình nàng chở xuống nhà-thương Tân-an, nhờ có quan thầy cho thuốc. Còn tên bị chết, thì quan thầy khám từ thi nói nó bị đạn mà chết. Án cướp lấy đồ đạt trong nhà và phá hư-hao chừng vài trăm đồng, còn Hương-quản B... bị chúng nó giựt súng đòng mất. Vụ còn đang tập nào, có quan quận Mộc-hóa xuống xét.

HÁT CẢI-LƯƠNG

Kể từ ngày 30 Septembre tới đây ông Pierre TÚ sẽ đem ban hát cải-lương của, ngài lên hát tại nhà hát bóng Modern ciné-ma ở đường d'Espagne.

Nghe nói, chớ chưa gì ai cũng sốn nức là vì M. TÚ từ đó đến nay chánh đến lại nhiều, từ cái tấp-tó cho đến áo quần từ màu mè mấy tay diễn kịch cho đến giọng ca hơi ngâm.

Rất trông cho ban hát M. Pierre TÚ, ở Mytho lên làm.

Chắc là tại đi coi hát bóng tối thứ bảy ngày 9 Septembre tại chợ Long-điền tự Biệp ở Phước-lễ thấy lộc Bương-Dương trương Tân, Triệu-tức đi bạch giáp về bèn giáp nàn chẳng và bắt chước bao đâu cho gây lộn với hai Lưu ở Xóm-cát tương rạp hát sau rồi đồng kéo nhau ra trước rạp hát mà đã-chiến với nhau! hơn chục hiệp mà chưa phân thắng bại. may nhờ cửa-công triệu vào phân hai đàng mỗi bên phải vé 6 cắt. Ra về đọc đường hai bên còn hăng chiến nên xáp trận hỏi thứ nhì nữa: phen nầy chả có hương chức phân xử, nên hai đàn gầu-đít với nhau vài hiệp mệt rồi đồng quất ngựa về mà còn hát câu, tiu nữ

Baria; Văn-Đoàn, lai tin.

Án cướp có súng

Ngươn đêm 11 Septembre 1922, một đảng án cướp có súng đến nhà Hương-quản Bảy ở làng Thầy-đông (Mộc-hóa) Tân-an, mà cướp giựt. Tại gia hay, la làng tiếp cứu Hương-quản Phan-văn-Tr... rồng dân làng đến tiếp, song không đủ khí giái, cho nên quản cản-đồ nó bắn dân bị thương nhiều; mới tên dân chết ngay, ba người bình nàng chở xuống nhà-thương Tân-an, nhờ có quan thầy cho thuốc. Còn tên bị chết, thì quan thầy khám từ thi nói nó bị đạn mà chết. Án cướp lấy đồ đạt trong nhà và phá hư-hao chừng vài trăm đồng, còn Hương-quản B... bị chúng nó giựt súng đòng mất. Vụ còn đang tập nào, có quan quận Mộc-hóa xuống xét.

HÁT CẢI-LƯƠNG

Kể từ ngày 30 Septembre tới đây ông Pierre TÚ sẽ đem ban hát cải-lương của, ngài lên hát tại nhà hát bóng Modern ciné-ma ở đường d'Espagne.

Nghe nói, chớ chưa gì ai cũng sốn nức là vì M. TÚ từ đó đến nay chánh đến lại nhiều, từ cái tấp-tó cho đến áo quần từ màu mè mấy tay diễn kịch cho đến giọng ca hơi ngâm.

Rất trông cho ban hát M. Pierre TÚ, ở Mytho lên làm.

Vợ nhỏ đánh vợ lớn

BARIA. — Thường nghe hát: «vợ lớn đánh vợ nhỏ chạy ra cửa ngõ cầu cô kêu trời» mà nay lại có đám ẩu-đả cải-lương rằng: «vợ nhỏ đánh vợ lớn chạy ra cửa ngõ cả tiếng la làng mới ngộ cho chớ! Vì hôm 7 Septembre tại làng An-nhứt thị-Hàng là vợ nhỏ, 3 cô chồng bình vực nên đánh Phạm-thị-Chung là vợ lớn là đầu bầm mình bầm mấy lại còn cắn một vì nơi bàn tay nữa. Anh chồng mới ngộ được thị-Hàng mà chẳng dám đem về nhà, bèn đem gởi lại nhà cha mẹ vợ; khá khen cha mẹ vợ cũng chịu hoà trở cực-hình cha rể mình. Tình cờ thị-Chung về thăm cha mẹ liền gặp cặp can-ương đang vậy vui cả. nước cơn cả giận hành hung nhưng lực bất phược kẻ, nên bị vợ nhỏ đánh mà lần thoát Tam bôn khởi lỗ về vế. Bây chừ biết liệu mần răng? Làng xóm ôi! Bắt giải quan xin để bộ, ôi! ngán cho cuộc tình lắm bấy!

Cho con nít deo vàng phải coi chừng

Học sự khôn ngoan chắc lâu, chớ bắt chước sự hư thì mau. Thật vậy, vì thấy L., T. T. V. hằng nói ở Saigon lục-tỉnh, có thứ người hay dụ dỗ con nít mà cỡi vòng vàng, nay tới phiên chầu thành Bariạ nầy cũng có thị-Sơn là con cửa chị hai Quới cũng học đòi thói ấy nữa, vì mới hôm 8 Septembre năng thường con nhỏ tên Mão 8 tuổi là con của bếp Mẹo có đeo chiếc đồng thì Bon là dẫu đi dụ dỗ cho Mão 2 xu mà cỡi phứt chiếc đồng đi bán cho chị năm Đâu một ngươn bạc Nào đè Trời bắt dung gian, lúc Sơn cỡi chiếc đồng thì có dựa trai nhỏ thấy, nên lác trí hè mất đồ thì trẻ ấy khai thấy thị-Sơn cỡi mà đưa cho Bảo rồi. Hỏi chị Bảo thì chị nói rằng: tôi Mẹ Đâu mà lại lời chết cô. Đâu cỡi chừng xét nhà Đâu thì chiếc đồng ở trong rổ may, ô hô! Chừng ấy Đâu mới lấy làm la mà tiếp rằng, thà tôi tự-xưng lời chữ đây còn tốt hơn. Đâu đây ? Thôi bây giờ thì Sơn mới nằm tay chị Bảo mà đi và nói rằng: đè vậy hồi đó tôi khai tôi là tên bị còn ngộ hơn; cho khỏi thất công người quan gặp hỏi chi em mình: bị-Đâu? Vô ngồi khám chớ đi đâu.

Đánh lộn

Chắc là tại đi coi hát bóng tối thứ bảy ngày 9 Septembre tại chợ Long-điền tự Biệp ở Phước-lễ thấy lộc Bương-Dương trương Tân, Triệu-tức đi bạch giáp về bèn giáp nàn chẳng và bắt chước bao đâu cho gây lộn với hai Lưu ở Xóm-cát tương rạp hát sau rồi đồng kéo nhau ra trước rạp hát mà đã-chiến với nhau! hơn chục hiệp mà chưa phân thắng bại. may nhờ cửa-công triệu vào phân hai đàng mỗi bên phải vé 6 cắt. Ra về đọc đường hai bên còn hăng chiến nên xáp trận hỏi thứ nhì nữa: phen nầy chả có hương chức phân xử, nên hai đàn gầu-đít với nhau vài hiệp mệt rồi đồng quất ngựa về mà còn hát câu, tiu nữ

Baria; Văn-Đoàn, lai tin.

Án cướp có súng

Ngươn đêm 11 Septembre 1922, một đảng án cướp có súng đến nhà Hương-quản Bảy ở làng Thầy-đông (Mộc-hóa) Tân-an, mà cướp giựt. Tại gia hay, la làng tiếp cứu Hương-quản Phan-văn-Tr... rồng dân làng đến tiếp, song không đủ khí giái, cho nên quản cản-đồ nó bắn dân bị thương nhiều; mới tên dân chết ngay, ba người bình nàng chở xuống nhà-thương Tân-an, nhờ có quan thầy cho thuốc. Còn tên bị chết, thì quan thầy khám từ thi nói nó bị đạn mà chết. Án cướp lấy đồ đạt trong nhà và phá hư-hao chừng vài trăm đồng, còn Hương-quản B... bị chúng nó giựt súng đòng mất. Vụ còn đang tập nào, có quan quận Mộc-hóa xuống xét.

HÁT CẢI-LƯƠNG

Kể từ ngày 30 Septembre tới đây ông Pierre TÚ sẽ đem ban hát cải-lương của, ngài lên hát tại nhà hát bóng Modern ciné-ma ở đường d'Espagne.

Nghe nói, chớ chưa gì ai cũng sốn nức là vì M. TÚ từ đó đến nay chánh đến lại nhiều, từ cái tấp-tó cho đến áo quần từ màu mè mấy tay diễn kịch cho đến giọng ca hơi ngâm.

Rất trông cho ban hát M. Pierre TÚ, ở Mytho lên làm.

Bắc-kỳ

Hội đồng hội chợ Hanoi

HANOI. — Năm nay hội-đồng hội chợ Hanoi đã họp sáng hôm 2 Septembre, ông Aviat làm chủ tọa. Hội-đồng định rằng phải có một số tiền 30.000 đồng mới làm đủ như của cho người khỏi; nhưng không đủ tiền, nên Chánh-phủ định cho đóng cái luồng bến Á nhà bảo-tàng với một nửa cũng về phần bên tỉ và một cái luồng bên tay hữu nữa thời mới đủ số cho thuở, còn các khu nhà cửa xử Ai-lao thời sẽ bỏ trống, vì xử ấy năm nay không dự hội-chợ.

Ngày khai hội-chợ định vào 10 Décembre.

Bọn tù Thái-nguyên

Bọn tù Thái - nguyên vượt ngục hôm trước hiện nay bắt được một đứa, đương qua sông mạn trên Thái - nguyên ; ngày 31 Août lại giết chết được hai đứa nữa, xem chừng bọn đó còn có lắm đứa bị thương.

Đánh nhau gần chết

Chiều hôm kia có hai người đánh nhau gần chết, chẳng biết cớ gì mà thì Tí bị tên Một chêm phải một lát ở dưới tay trái, phải đem vào nhà thương ngay.

Con ai

Một đứa con gái nhà nào chẳng biết chừng nào tháng đẻ chết để vào trong một cái thùng đem nằm ở làng Hòa - mi. Khám không thấy dấu vết gì nên có-bộ đã đem vào nhà xác ngay.

Làm quấy hại người

SONTAY. — Tên Nguyễn-thị-Đường làm khán-hộ infirmière tự xưng mình là cô-đỡ Sage-femme đến đẻ một người đàn bà,chẳng may bị người ấy đẻ khó, mới bảo rằng để đi mời quan Docteur, đến kêu tên Trương-văn-Y cũng làm khán-hộ. Hai người đến làm quấy qua đến nỗi người đàn-bà ấy phải rách lòng-bóng phải về chữa thuốc tại Hanoi. Ông Docteur cứu cô-đỡ giả mạo đã bị cách-chức cả.

XIÊM-LA-QUỐC

Bangkok le 25 Août 1922.

Có thật một con Ma-da khôn như vậy chăng ?

Mới năm bắt một đứa con gái 17-18 tuổi

Chiều tối ngày hôm nay, tại rạch Silôm, nhỏ và cạn như rạch Cầu-kho, Cầu-mùi Saigon vậy.

Lối 8 giờ tối, nước đang giựt ròng, mé rạch phía bên dàng Silôm, thì có bến lội ván của những kẻ ở gần đó lội đặng mà tắm giặt, có một con xấm lối 17 tuổi, dùng dịp tối trời, xuống bến tắm rửa.

Đi đã lâu, cha mẹ nhớ lại con mình ra bến tắm giặt mà sao chưa thấy vào, mới chạy ra tiệm, thì thấy đồng quần áo giặt rồi còn để trên bờ đó, người thì không thấy.

Trí hô lên, hai bên phố ở gần mé sông đó, chạy ra, nhảy xuống rạch, nước đà ròng gần được nửa rạch rồi, người thì cầm đèn chai, người thì cầm cây, tìm kiếm trót một đêm đến sáng lối 2 giờ chiều ngày 26 mới gặp được thây đà chết rồi, bụng to thề lè, đem lên đi chôn.

Thiên hạ đều nói, cái rạch nầy mỗi năm, lối tháng nầy, thì ma-da bắt đi một đứa con gái. Không biết có cách thức gì mà trị cái con hay là cái tháng Ma-da nầy, bảo hại người quá vậy chăng ?

TRẦN-BẠCH

« CÒN AI CỨNG HƠN ! »

Làng Mỹ-lương bị giải độ chừng 9.000 thước, mà có một cái trường học ở giữa làng. Nhà ở dân làng và cuối làng muốn đến trường học, phải đi có 1 cũng 4 ngàn thước langsa. Vì đường xa như vậy, nên con ai đi không nổi lối mà học. Nhà có con, muốn cho học chẳng biết làm sao đặng. Người có hà con ở gần trường, thì đem con gởi ở mà học được. Còn kẻ có tiền thì mướn nhà cho con ở mà học. Duy có con nhà nghèo, thương thay, muốn cho con học mà ngặt đường xá xa xuôi, con ái không nổi. Bởi cớ mà cả xóm con-nít đều chịu dốt nát.

May đâu có Hương-quản Ng.-văn-Chất là người có da nhiệt thành, thấy vậy thương em chẩu ngày sau, bèn nói với ông Ng.-tự-Cường xin nhượng cho cái nhà Võ-cả trong miếu, đặng sửa làm trường học. Ông Cường là người có lòng sốt sắng, chẳng đợi nói lâu, bèn ký tên nhượng đứt cái nhà Võ-cả giá cũng đáng 400 đồng cho làm trường học. Lại có ông Hương thân Hôm, hương hào Cung, cựu hương quản Thuy, hương hiền Khương, Bùi-hích-Khuê, Ng.-văn-Mẹo, Ng.-văn-Ngươn đồng chịu đất tiền lại sắm bàn ghế và in bổ nhà võ ca sửa làm trường học. Khi mọi việc ấy hay, hương quản Chất mới bàn với viên chức hội tề, làm phúc bẩm, xin quan Chủ-tỉnh cho một thầy giáo tới dạy. May mắng thay, nhờ ơn quan Chủ-tỉnh Longxuyên, là người coi đức rất lớn, thấy hương chức làm việc phải nghĩa, liền phê cho. Lại tư thơ cho quan Đốc học lựa thầy giáo bổ tới dạy trường mới lập đó.

Dẫn ngày 11 Septembre 1922, có thầy giáo đến dạy. Khi mở cửa trường ra, thì học-trò đến học có hơn 60. Ấy là trường mới mở của mà đông như vậy, trong it ngày đây, trường cũng có dư trăm. Tôi thấy vậy chẳng xiết vui mừng, song còn e nên buồn một nỗi. Tôi vui là vui trong làng có người vì quê-hương chẳng kể nhọc công tốn của, lo việc có ích cho đời; còn buồn là buồn nỗi mấy ông giáo làng phen nầy nguội, không hay làm cho xong bổn phận. Ý vì ở xa tỉnh thành, nên day đó có chừng không hay cần mẫn. Vậy tôi xin trong thấy giáo nầy khá hết lòng vì xứ sở, rằng công dạy dỗ và diều dắc trẻ em cho mau tấn bộ đặng đề tiếng ngày sau, kẻo khỏi tổng công người gần lức lập trường ra đó. Và lại anh nước đang cần lo sự giáo huấn, trước chi mấy chỗ hóc vắng ở xa trường. xúm nhau mà làm như mấy ông mượng nói trên đây, thì lo chi em chẩu ngày sau còn dốt nát.

Ấy mới thật lòng vì nước vì dân, vì dòng vì giống. Ấy mới đáng gương để làng soi.

VÕ-KIẾT, Mỹ-lương.

BÀI AI ĐIẾU

Đọc trước mồ cô kỳ **HUỲNH-TRINH-LÈ**
Ngày 14 Septembre 1922

Các Bà,
Các Ông.

Trước huyệt đây, một giây nữa mỗi người một nhúm cát sẽ lấp vùi cái quan-tài đựng xác cô kỳ HUỲNH-TRINH-LÈ, là hằng hữu của tôi đã phải rời cuộc thế mà ra ở chốn quanh-địa nầy, tôi xin phép tỏ đôi lời ai điếu trước là tặng đức tánh kẻ đã ly trần sau phần ưu công bạn và bửu quyến.

Cô kỳ HUỲNH-TRINH-LÈ, mỹ danh là Madeleine Đinh-thị-Điều, vẫn là con nhà hiền đức.

Tánh tình chất phát hiền lương như cô kỳ nầy mà gặp gia-phận như nhà cô, thì chẳng khác ngọc trong mà gặp tay thợ khéo. Bởi cớ nên chi từ thuở ấu - xuân cho tới ngày xuất giá: ở nhà thì nên gương cho em bất chước, tới trường thì nên mẹo mực cho đồng song theo.

Cậu sự cô kỳ cũng bọ hàng quyến thiếu thì cô hằng một dạ : giả thì khan, trẻ thì thương, hằng giữ mực thường thường vui vẻ.

Từ ngày cô gả bạn cùng bằng hữu tôi : — Dã đành : cuối gái tùng phu, nhưng việc hiếu nghĩ cùng phụ-mẫu cô không phải không giảm. — Bởi vậy: Hôm qua tôi đến nhà viếng, thì ông thân cô nói với tôi rằng : Trc tôi thay ! Tạo - vật ! Con tôi là đứa đủ đầy đủ khiếm, mà cho đến nay tôi chưa đám nói ra. Ngày nay nó mất rồi tôi mới dì hơi cho cô bác biết ! » Nói rồi thì lấy nước mắt mà làm chứng lời nói nó! — Ấy là sự hiếu của cô cùng cha mẹ.

Chí như sự cô ở cùng chồng thì thật là trọn niềm hiền thê.

Bạn tôi mồng 3 sớm về trưa, thì một tay có sẵn sang gia đạo, kỷ cang mới mấy chẳng bỏ qua, trong nhà rất lớp lang thứ tự.

Còn tánh cô ở cùng chồng thì thì chung như nhứt : Hiền lành, nhịn nhục, vui vẻ hoà. Nên bạn hữu thương nói rằng : « Tôi ít đi đâu vì ở nhà tôi đủ vui rồi ! » Bởi vậy từ khi hai đàng gá nghĩa cùng nhau chẳng khi nào thấy dấu gì bất thuận.

Thấy vậy mừng thầm cho bạn tôi hữu phước, tưởng là niên sắc cầm hảo hiệp.

Dè đâu bịnh phát thình lình ; trong tám ngày mà chích đời lẽ bạn !

Mới 19 niên đã phải rời cuộc thế ! .....

Ôi ! Người đời bợ nước ! !

Ở có kỷ,

Trước khi cô ngủ người nơi quanh địa nầy, tôi xin thay mặt cho cả thân bằng cô hữu hiệp đây mà chịu chút ơn cô : Bình-thuận, tỉ en, mai về Thiên-đàng mà hưởng phước thanh nhàn chẳng hay cùng hay hết!

Eugène Nguyễn-khánh-Nhương
Thừa ngôn Commissaire Cựu Infirmier
TRAVINH

Công-văn

Vì lời nghị quan Nguyên-soái Nam-kỳ ngày 5 Septembre 1922.

Đặng chấm đặu bội thi tài-năng lên chức đội nhì sở tuần-cảnh Đông-pháp hôm ngày 28 Août 1922.

Linh sở tuần cảnh :

Hồ-văn-Tuy	33
Nguyễn-văn-Hoè	32
Nguyễn-tấn-Phong	30
Bùi-văn-Tuy	30
Nguyễn-văn-Thu	29
Trần-văn-Hoi	27
Phùng-văn-Mai	27
Bùi-văn-Tai	27

Linh sở tuần-cảnh :

Nguyễn-văn-Ninh	38
Nguyễn-văn-Thi dit Trần-văn-Thi	34
Nguyễn-văn-Tuân	31
Nguyễn-văn-Dung	31
Lê-văn-Thoi	31
Bui-văn-Con	30

Linh sở một-thám :

Phan-văn-Trỗ	35
Nguyễn-kim-Bang	35
Nguyễn-văn-Phuoc	28
Nguyễn-văn-Thi	28
Nguyễn-văn-So	28
Nguyễn-văn-Tuân	26
Vo-văn-Hoai	26

LỜI RAO ĐẤU GIÁ

Chỗ ở,ngày,tháng và giờ khắc cuộc đấu giá : *Tòa bố Rachgiá ngày 3 Octobre 1922 đúng 9 giờ.*

Cuộc đấu giá : Chịu 400 thước đất vành xanh, và 55 thước cái Chaudoc đặng đồ mé Abattoir du Commerce, des Jonques và đường ở chính giữa poste với vàm Tru.

Số phỏng đấu : 2000 $ 00

Thế chưa tạm và thiết, 35 và 500tr.

Nhà giấy để giấy tờ về việc đấu giá ai muốn đến coi thì coi : *4e bureau du Gouvernement và phòng văn quan Bảo-cáng Rachgia.*

*

Chỗ ở, ngày, tháng và giờ khắc cuộc đấu giá : *Tòa bố Rạch-giá ngày 3 Octobre 1922 đúng 9 giờ.*

Cuộc đấu giá : Chịu 1120 thước đất vành xanh và 194 thước cái Chaudoc đặng làm đường trong ngươn Long-mỹ.

Số phỏng đấu : 7500 đồng.

Thế chưa tạm và thiết. 125 $ và 1500 t.

Nhà giấy để giấy tờ về việc đấu giá ai muốn đến coi thì coi : *4e bureau du Gouvernement và phòng văn quan Bảo-cáng Rạch-giá.*

Giấy hút thuốc hiệu : « LE NIL »
LÀ TỐT THƯỢNG HẠNG HƠN HẾT

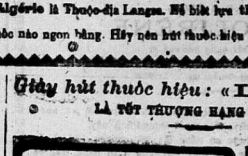

Hãy nài cho được giấy hút thuốc hiệu « LE NIL » mà mua.

Có trữ bán tại hàng DENIS FRÈRES
là Đại biểu ở Saigon, Haiphong, Hanoi, Pnom-Penh et Tourane

NHÀ BUÔN BẦN TIN CẬY
của M. A. B. E. B. DEEN
Ở đường Boulevard Charner, môn bài số 48
BÁN SỈ và BÁN LẺ

Những thủy xoàn và ngọc ngà tốt, giá rẻ, và cũng có làm đồ nữ trang theo kiểu cách Langsa rất khéo.

MỘT CÁI TIN LÀNH

Bổn tiệm mới tiếp được vỏ xe hơi mới PNEUX A TRINGLES, « BERGOUGNAN CABLÉ » Xin bán cho chư-tôn giá rẻ hơn các nhà khác.

XIN ĐẾN XEM TẠI TIỆM
L. DESMARQUOY & Cie
ở đường Bd Charner, môn bài số 114
SAIGON

MUỐN CHO CHU-TÔN MỖI NGƯỜI ĐƯỢC HƯỞNG CÁI LỢI ÍCH, CHÚNG TÔI XIN HÚA CHO HUÊ-HONG CHO NHỮNG BẠN HÀNG MỚI.

TẠI HÃNG CŨNG CÓ BÁN
VỎ XE KÉO và XE MÁY ĐẠP
ĐỒ MỚI ĐẾN CÙNG HẠ GIÁ

LỜI RAO
Cho mấy chủ có xe kéo cho mướn

Nên dùng thứ Cao su pneus C. G. M. cho xe mình.
Vỏ (enveloppes) hạng nhứt, một cặp 12×56. Ruột (chambres à air) 5 piastres.
Sau tại Hãng nầu Cao su, ở đường Douaumont Saigon.

HÃNG DỆT MÁY
P. LÊ-PHÁT-VINH
Quai de Belgique. — Cankho-Saigon.

Lãnh dệt tại hãng ông Lê-Phát-Vinh là một thứ lãnh tốt hơn lãnh tàu và lãnh bắc, chắc hơn, dầy hơn, mước hơn ; nên nghỉ lại thì là rẻ hơn lãnh tàu và lãnh bắc nhiều lắm.

Hãng dương dệt một thứ lãnh thiệt tốt, mước hơn mướng, trắng hơn bạc, chắc hơn dồng. Xin quí ông quí bà đến tại hãng coi dệt-máy theo kiểu bên tây, như không mua bằng cũng không hề chi. Madame Nguyễn-khac-Truong tiếp nước một cách trọng thể, vui vẻ, vì Mme Truong cũng biết tiếng annam đề nhiều.

Hãng cũng có lập một cái lò nhuộm đặng nhuộm theo màu tây. Xuyến tàu, chỉ-nhung, chỉ-chầu và nhuộm theo màu tây thì là tươi tốt lắm.

Xin quí ông quí bà giúp người annam, đến hãng P. Lê-Phát-Vinh làm quen mới lần cho biết.

ĐỀN LÒA đốt có mấy năng.
hiệu BEST WIZARD.
Ít tốn dầu.
không hang hao,
Sáng trắng ngon.
Không hay nghẹt.
Đề đốt.
Nhà Nghỉ Nam kỳ có một mình tiệm
TRAN - QUANG - NGHIEM
94 đường Espagne Saigon
Có trữ hai hiệu đó mà thôi.

TÔ-HUỆ-NHI trọn bộ (1 à 3).
OÁN-HỒNG-QUẦN (thứ 6 rồi).
thứ 7 còn tiếp).
Cả hai thứ đều hay
May tiệm sách có bán
Cô-phe chez NGUYỄN-VĂN-QUÍ
16, rue d'Arfeuille TÂNDINH.

NHỊ - THIÊN - ĐƯỜNG
PHARMACIE-ASIATIQUE
38, *rue de Canton* — *à CHOLON*

Extrait du Certificat délivré par l'Institut Pasteur de Saigon le 15 Octobre 1921.

Ces préparations peuvent être considérées, toutes, comme des préparations ou substances de la Pharmacopée chinoise. Elles paraissent ne présenter aucun danger, à condition de se conformer, pour leur emploi, interne ou externe, aux indications des notices ou des étiquettes. Enfin, elles sont en très bon état de conservation.

Sau lục tỉ sở hằng Institut Pasteur, Saigon ngày 15 Octobre 1921 chứng rằng :

Các thứ thuốc của tiệm tôi nói trên đây đều làm bằng mấy vị thuốc bên Trung-hoà. Thuốc của tiệm tôi không có môn chi hại hại hết, miễn là trong khi dùng hoặc uống hoặc thoa, thì phải cứ coi theo các lời dặn hay là coi theo nhãn. Nói tắc một đều là thuốc, của tiệm tôi đã lâu chẳng hư.

PHỤ - KHOA KINH - PHỤNG - HƯỜN

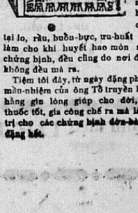

Phàm đờn-bà khắc hơn đờn-ông thì chỉ có2 điều : 1- đường kinh ? sanh đẻ mà thôi. Nên hễ muốn sanh con thì phải lo cho đường-kinh đều đặng. Nếu đường kinh chẳng đều thì khó mà có thai cho đặng,vậy là phận nhiều, gốc bởi ngoại-cảm, nhập tại lo, rầu, buồn-bực, tru-hutt trong lòng, làm cho khí huyết hao mòn sanh nhiều chứng bịnh, đều cũng do nơi đường kinh không đều mà ra.

Tiệm tôi đây, từ ngày đặng phương thuốc mầu-nhiệm của ông Tổ truyền lại đến nay, hằng gia lòng giúp cho đời, lựa những thuốc tốt, gia công chế ra mà làm hoàn để trị cho các chứng bịnh đờn-bà đều đặng hết.

Còn như bịnh thời mà thường nóng thuốc nầy, thì khá huyết dầy đủ, chẳng hề sanh bịnh mà rồi sanh con đẻ cháu cũng nhiều, chi như lại-bà đã thai mà uống thuốc nầy, thì lại đặng an thai bảo sản, chứng sanh con ra lại đặng mạnh mẽ nữa, ấy là một phương thuốc rất hay, đề trị các chứng bịnh đờn-bà hiệu nghiệm như thần đó.

Chỉ trị các chứng kể ra sau nầy :

1- Đường kinh hoặc trễ, hoặc sục, hoặc ít, hoặc nhiều ;
2- Bạch-đái, Bạch-đâm, ra hoài không dứt,
3- Đường-kinh hoặc vàng dợt, hoặc đen thâm ;
4- Khí huyết đều hư, đường kinh không có.
5- Hoặc đường-kinh ra nhiều quá, như muốn làm bàng :
6- Đường-kinh đã nghỉch,sanh ra thổ huyết, trong bộng thì đau ;
7- Thân thể chẳng yên, xây-xẩm mặt mày, ăn uống không tiêu ;
8- Đau lưng, mỏi cẳng, vàng mét, ốm gầy ;
9- Thai đóng chẳng yên, trong bụng đau hoài ;
10- Đẻ rồi ít huyết mà đau, hoặc lê-nhao không ra.

CÁCHDÙNG : Mỗi ngày phải uống 2 hoàn uống với nước trà. Còn đờn-bà đẻ thì phải dùng nước cái con mà nấu uống với thuốc.

CỬ ÂN ; Những đồ sống-sít, lạnh-lẻo, cũng là đồ rang uống nóng nầy, độc-địa chẳng nên dùng.

Mỗi hộp Vàng giá là..... 1 $ 00

Ai muốn MUA SỈ (*EN GROS*) những hàng TƠ, LỤA BẮC-KỲ, (*Soieries du Tonkin*) cho được hàng tốt, giá rẻ, nên viết thơ mau mau cho tiệm.

Maison Tonkinoise
ĐỒNG - THỊNH
4, Rue de la Soie Hanoi

Thời sẽ được lời nhiều
Ai muốn lấy kiểu (Echantillons) hỏi giá tiệm Đồng-thịnh ấy cũng trả lời tử tế.

RẤT TIỆN CHO QUÍ-KHÁCH
ở Saigon — Giadinh

Nhà thuốc Nhị-Thiên-Đường ở Cholon có bán nhiều thứ thuốc rất thần-hiệu, xưa nay qui-khách đều biết.

Nay vì muốn thuận-tiện cho qui-khách ở chốn-thành Saigon và Giadinh, nên từ đây *Nhà bạn chơn-đang Nguyễn-đức-Nhuận ở* ngang gare xe-lửa giữa chợ-cũ Saigon có trữ bán đủ các thứ thuốc của nhà thuốc Nhị-Thiên-Đường. (Chẳng thiếu thứ nào).

Bán ? giá ; rẻ tiền cho qui-khách mỗi khi cần-dùng ; xin qui-khách quan-cố.

PHARMACIE PRINCIPALE

C.ie ONG

L. SOLIRÈNE

nhứt hạng bào-chế sư

KẾ NGHIỆP CHO ÔNG G. RENOUX

ở ngang nhà hát tây. — SAIGON

Tiệm thuốc nầy đứng bực nhứt đã lâu năm rồi và buôn bán lớn hơn các tiệm thảo trong cõi Đông-Pháp nầy.

Tiệm thuốc nầy được có tiếng là nhờ chuyên bán thuốc thượng hạng, nhờ có một ông thầy bào-chế nhứt hạng, văn là ouvrier hạng nhứt xuất thân, đứng xem sóc việc bào-chế thuốc một cách rất kỹ lưỡng, trông theo toa của các quan thầy thuốc ra cho người ta; lại nhờ có người Tây và người Nam thầy thầy đều tín cậy.

Tiệm thuốc nầy cứ đó theo ý người bạn hàng mà bán thuốc, hoặc bán theo toa của quan thầy thuốc mà bào-chế, chớ chẳng hề khi nào làm sai, hay là lấy thuốc trong tiệm không có thứ thuốc người ta hỏi rồi không đem thứ thuốc khác mà đổi thế vào.

(Tiệm thuốc chánh của ông L. SOLIRÈNE khuyên những bạn hàng:

Nên dùng thuốc của ông L. SOLIRÈNE là một người chủ tiệm rất ngay thẳng, chiếu hiểu rất sỉ;

Vì thuốc tinh tấn, mỗi lần thuốc bán tây gởi qua đều có thí nghiệm cho rõ tốt xấu, thiệt giả;

Vì có bạn hàng đông đảo, nên bán mau hết, không có thuốc cũ;

Vì có quan thầy bào-chế nhứt hạng, xem xét kỹ lưỡng cách bào-chế thuốc cho ý theo toa của quan thầy.

XIN GHÉ MẮT

Ở đường Catinat Saigon mới mở ra một cái tiệm bán đồ đồ gia vị, nào các thứ rượu chát, rượu Champagne, nước suối, bánh hộp, nào dầu thơm, đồ dùng theo việc nấu nướng, đồ bằng pha-lý, bằng sành, đồ bạc, dao, nĩa, muỗng, muỗng, đồ thứ trái cây tươi bên Đại-pháp đem lại mới chiếm tên.

Épicerie Saigonnaise HỒNG-VĂN et A-PHÁT 145-147-149, rue Catinat SAIGON

Giá rẻ hơn các nơi. Gửi đi khắp lục châu, gởi hàng, đem tiền tới nhà thơ lãnh (contre remboursement).

Bán sỉ, bán lẻ.

Xin quí quan, các ông các bà có để ý đi Saigon ghé lại tiệm tôi mà xem công cuộc chúng tôi buôn bán.

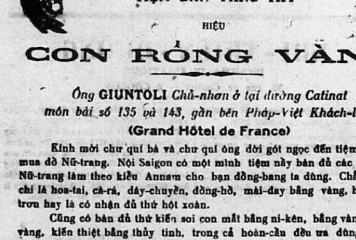

TIỆM BÁN VÀNG TÂY

HIỆU

CON RỒNG VÀNG

Ông GIUNTOLI *Chủ-nhơn ở tại đường Catinat môn bài số 135 và 143, gần bên Pháp-Việt Khách-lâu*

(Grand Hôtel de France)

Kính mời chư quí bà và chư qui ông đời gót ngọc đến tiệm ông mà mua đồ Nữ-trang. Nội Saigon có một mình tiệm nầy bán đủ các món đồ Nữ-trang làm theo kiểu Annam cho bạn đồng-bang ta dùng. Chẳng thiếu chi là hoa-tai, cà-rá, dây-chuyền, đồng-hồ, mãi-day bằng vàng, bằng bạc, trơn hay là có nhận đủ thứ hột xoàn.

Cũng có bán đủ thứ kiểu soi con mắt bằng ni-kên, bằng vàng và bọc vàng, kiểu thiệt bằng thầy tinh, trong cả hoàn-cầu đều ưa dùng và các lương-y cũng đều nạp dụng.

Còn hột xoàn thì chẳng thiếu thứ chi: lớn có, nhỏ có, nước trắng thiệt tốt, hoặc chưa nhận, hoặc làm sẵn trong cà-rá, bông tai đủ kiểu.

Ông GIUNTOLI, chủ tiệm vàng hiệu CON RỒNG VÀNG, hồi trước có làm thợ bạc và thợ làm đồng-hồ, nên biết coi cai quản các người làm công.

Chư qui bà và chư qui ông có mướn làm hay là mướn sửa đồ Nữ-trang thì xin đem tới tiệm ông. Chắc thiệt sẽ được vừa lòng chẳng sai.

Trong Lục-châu chư qui-bà và chư qui-ông có cần dùng đồ Nữ-trang thì xin hãy đến tại tiệm « CON RỒNG VÀNG » nầy vì tại tiệm nầy bán đồ thiệt tốt và giá rẻ hơn các tiệm khác.

NAY KÍNH.

DỊP MAY

CHO AI MUA ĐẶNG:

I. — Hai cái đèn rọi lớn, hai cái đèn hai bên xe và một thùng chứa hơi đá xe hơi.

II. — Với một cái xe hơi hiệu RENAULT còn tinh-hảo, năm chỗ ngồi, chạy điều khí.

Ai cần dùng mua, sẽ bán gấp Hỏi đầu chỉ, do nơi M. Rethoré ở Tỷ thiếc lộ (chemins de fer)

MUỐN BÁN

Mười cái xe kéo còn mới tinh, kiểu đẹp chưa chạy lần nào cả.

Hỏi thăm cùng viết thơ thương nghị xin do nơi:

Mme LY-CHI.

Chez M. le Chef Mécanicien de la Risserie

BANG-TECK-GUAN.

Bình tây. — CHOLON.

Tự do diễn-đàn

(Tribune libre)

Ngo cảng liệt-qui

Đã lắm phen, Bổn-báo có tuyên ngôn rằng sẽ mở Tự-do-diễn-đàn nầy, Bổn-báo riêng để cho tiệt qui bình luận cho thỏa nẳng ý muốn. Nhưng hỡi, cũng đã lắm phen, Bổn-báo gặp nhiều cớ chi bằng thật rằng tên kỳ dưới bài gởi đến và đăng vào báo đó không phải là tên thiệt của người viết bài ấy; hoặc tên giả, hoặc mượn tên của người hàng xóm mà để đại vào. Ấy là một điều đáng cho là khiếp nhược, mà người chưa chịu ăn-năn chừa bỏ. Nên việc qui, mình đêm đương cần biết chăng rồ đi gương giáp lịch, có sao lại sợ mà nặc danh? Há chưa phải là khiếp nhược chăng?

Vì cái tật khiếp nhược ấy, gặp rồi, buộc Bổn-báo từ đây, những bài ở đâu gởi đến, tên kỳ không rõ, hoặc Bổn-báo không nhận biết, thì Bổn-báo không ấn hành. Lại còn những bài ấn hành trong mục nầy, thì Bổn-báo để trọn rõ phẩm người kỳ tên giành chịu lấy những điều cang hệ gì xảy đen; Bổn-báo không cang-dự.

L. T. T. V

☆

LÀM THINH CŨNG NGẶT

Vốn tôi là một đứa gái ở nơi quê mùa, nửa sang, nửa hèn, bề sự nghiệp cũng vừa dấp đối; tôi vừa mới nghe thiên-hạ đồn rằng: Đời cải lương, mỗi mỗi đều cải lương, đến đổi tuyển cử hội-đồng cũng cải lương.

Dẫu nơi thiên thị chốn quê mùa, thì cũng nam thanh nữ tú dập dều; trai lo học tập, gái thì sửa sang. Nên tôi nghĩ lại sắm vàng đeo tay, dây chuyền đeo cổ, quần áo nhiễn nha. sửa sang tóc tai hẳn hòi thì cũng chẳng qui sao cho bằng cái miệng. Miệng nói không duyên, cười không khoái, thì mấy mônkia đều bỏ ích hết. Tôi mới vừa xin cha mẹ tôi đắc tôi đến thợ bịt răn vàng, đến nay tôi có nghe người xem một tờ Nhựt-báo L. T. T. V. số 1235, có lời của ông Lý-Mít nào đó châm cait chê về sự bịt răn vàng và đeo kiều cần.

Bác L. M. ôi! Sự của chau mới điệu theo kiểu kiểu thời đời cải lương, tôn tiền cũng bộn mà nay bác chê đến thế ấy thì mấy cái răn vàng qui hóa nầy đành bỏ hay sao ???. Còn lời bác nói không cười mà muốn nhăn răn. Xin bác rộng lượng ngàn mà không đem ra tranh giành sự lợi trong thế giới để ôm ấp giấu chôn-kín đáo, thì chi cho khỏi người chê răng dại.

Huống chi bực hạ lưu nầy mà đem đi mướn thợ bịt 2, 3 cái răn vàng tốn hơn bạc chục, mà bác bác cho có chuyện vui mới cười, thì ai mà xem thấy cho đặng?

Còn về ngôn cần thì là nghe những ông bà luổi tác nói, hễ đeo cây kiến cần tai cái nổ ma-da nó không dám kéo, mà sự kiến cần thì tự ý giàu nghèo, hễ có tiền nhiều thì bằng vàng, hoặc đồng, hễ ít tiền thì là thao là kèm, mà sắm được bằng đồng thì cũng tốn 5, 7 đồng phải một 2 xu sao? Mà bác biểu không xăn quần cho người trông thấy. Mà cũng là tự do ai có tiền thì cải lương lấy; ức chi mà bác xem rồi chê ghét lắm ru!

Ngữ lại bác là người trí hóa cao minh, thiếu chi những lời bác luận, mà phải để lời châm chít cười nhẻ, chẻ hai những bọn quần xoa tôi lắm vậy???

Hôm tháng trước cũng có nghe lời của chị Lê thị-Phước nói rồi mà. Hễ bọn nữ thì khuyên theo bọn nữ. Còn như bác là bực quân-tử thì khuyên những anh hùng, rượu, trà, cờ bạc, mèo chó, du hí du thực, trộm cướp, hoang đàng, bác luận lời hay tiếng khéo chẳng là khoái hơn, là để biểm bàm những gái quê mùa đốt nát. Bác nói những người trái việc đó là ai? Có phải họ xải rồi đã đời mà không dùng nữa rồi kiếm thế biểm bàm chăng? Xin bác rộng lòng miễn chấp một đứa gái quê mùa lời nói nghe rồn rằng mà thay lời cho những chị bịt răn vàng đeo kiến cần đồng.

Mytho, village de Phú-đức tại chợ Rạch-đinh

THỊ-HƯƠNG bái đề.

☆

Đôi lời khuyên bạn quần xoa,
Khá tua tiện tận cho qua với đời,
Để chi kẻ những người cười,
Cho ông Lý-Mít vậy thời nhọc tâm,
Nhiều lời biểm nhẻ qui châm,
Chúng ta nhiều tiếng mà lầm nỗi gì.
Thôi thôi khuyên hết nữ nhi,

☆

OẤN-HỒNG-QUÂN *THỨ SÁO*

in rồi, thứ hay còn tiếp

Hàng nam nữ giàu có nên ghé mắt.

Các nhà chế đồ đeo đồ giả lại càng nên lưu-ý lắm.

SÂM-QUẢNG-HƯNG THỈ TỔ CHẾ TẠO VÀNG NÉN

舖金馨廣岑岸堤

Đời nay chi chi cũng chẳng qua đặng sự thiệt mực chắc chắn là hơn. Bởi vậy cho nên tiệm SÂM-QUẢNG-HƯNG lấy nghành tiệm cái Hongkong, Quảng-Đông, Nam-kỳ đặng nhờ qui-khách tinh trọng. Hễ ai có mua của bổn hiệu những vàng 14, vàng thổ, đồng vàng và bạc nén thì đều biết danh là đồ tốt lại giá rẻ.

Vì muốn phương tiện, cho qui khách, nên bổn hiệu có chế ra thứ vàng thoi đủ lượng sắc màu tươi tốt, *mua để dành thì cũng tốt hay là làm đồ trang điểm*, nếu ra như vàng là vậy *thiệt nội xứ Annam đây có một mình tiệm* SÂM-QUẢNG-HƯNG *chế ra mà thôi; không ai bì kịp và không ai có* nên có thì cũng là bắt chước của bổn hiệu. Lời tục ngữ có nói rằng: *Một bổn thầy nguyên nhơn sanh hồ tử.*

Xin qui-vị dời gót đến tiệm SÂM-QUẢNG-HƯNG ở đường Canton số nhà 46 mà mua rồi sẽ biết rằng lời nói chẳng sai.

Giá vàng thoi của bổn hiệu ngày hôm qua mỗi lượng là **46 $ 60.**

Xin qui-vị xem giá nầy rồi hỏi thử mấy người hay mua quen của bổn hiệu coi có phải giá đó chăng và như qui-vị có mua rồi xin lấy ra mà so với vàng của các tiệm khác coi có phải là màu và giá rẻ hơn chăng.

Vàng của bổn hiệu đảm xong rằng: **vàng thiệt không sợ lửa.**

Cholon, SÂM-QUẢNG-HƯNG Cẩn cáo.

SÂM-QUẢNG-HƯNG TIỆM BÁN VÀNG

CÓ BÁN VÀNG LÁ, VÀNG THOI, BẠC NÉN, VÀNG ĐỒNG NHỎ, LỚN ĐỦ THỨ

CỨ MỖI NGÀY lại uống
MỘT VIÊN THUỐC HƯỜN
của ÔNG
Lương-y DEHAUT
uống trước khi dùng cơm,
thì CHẮC BẰNG KHỎE MẠNH LUÔN
và ngăn ngừa đặng những chứng bịnh nguy hiểm xảy đến
tại hay bỏ hay lây là ăn không dặng mà sanh ra.
Thuốc hườn nầy trị các chứng bịnh:

NƯỚC ĐÁU, ĂN KHÔNG TIÊU, HƠI BAO TỬ, CHÓNG MẶT, KHÔNG THƯ THỚI.

BÁN TẠI: Nhà ông Lương-DEHAUT, 167, Faubg. St-Denis Paris, cùng hãng trong mấy tỉnh thuộc.

HÃY ĐẾN TẠI NHÀ CHỤP HÌNH

PHOTO STUDIO

MÀ MUA

Giấy Auto-Virours (Virage à l'hyposulfite).
Setona và Paget, ở $ 74 một xấp 9/2 và 13/18.
Istiona P. O. P..... 1.20 id.
Ronia de cévaer.. 1.15 id.
Lumière..... 0.68, 9/12, 13/8 và 18/24 và giấy au citrate d'argent (Virage à l'or).
Ilford P. O. P. tropical 1 $ 10 id.
Hãy cuốn 6 từ 50/60 có $ 65 và 12 từ nơi 10 $ 80.
Lumière..... 0 $ 55 mỗi xấp 9/12 13/18 và 18/24.

PHOTO STUDIO

Số 136 tới 138 *đường Catinat SAIGON.*

DỊP TỐT

Bán một cái tiệm sửa máy, có đủ thứ máy chạy điều khí và đồ phụ tùng xe-hơi ở đường Boulevard de la Somme N° 4 et 6.

Xin hãy đến rảo xem mà thương nghị.

TRẦN-QUANG-HIỀN.

Tiệm đóng xe

Sửa xe và bán đủ đồ phụ tùng

Đường Lucio môn bài 99 và 101

ĐẤT-HỘ (SAIGON)

TRẦN-VĂN-HIỆP chủ tiệm.

Kính cùng Lục-châu quí khách đặng rõ: Tiệm tôi có đóng đủ kiểu xe như là: xe mui, xe hai hành, xe kiểu, xe tay-ba-bộ, cũng có đóng thùng xe hơi theo kiểu khách muốn, xem xe thiệt khéo, bền chắc, mui xe đủ kiểu, vô cùng có bán các thứ xe cũ gởi lại chắc chắn có bảo đảm xe đủ kiểu, bán xe cam-no hàng ngày giá tỉ bán lấy chỗ lợi, cao-su đặt để thay trong hành, kiến đóng tây đủ hết kể xe đặc chiếc và xe song mã bằng da tây mạ kền khéo và chắc, có bảo lãnh cẩn thận, chuông đạp hai tiếng bình đủ thứ đèn khí đá theo xe. Sơn xe và vẽ tên.

Tôi mới qui khách có dịp đến thì-hô xin ghé lại tiệm tôi một khi trước coi công cuộc của tôi làm, sau có cần dùng món chi đa thiểu mau giúp làm ngõi tôi tôi rất cám ơn ba cô.

Cần chợ qui khách ở xa muốn gởi thơ hỏi thăm mách chi cũng giá cả thì xin đừng kiêu dạng.

Nguyễn-văn-Búp

(THỢ KHẢM ĐEN)

Propriétaire du Soái-đơn ở Bình-nhâm

LÁI-THIÊU

Chỗ làm khảm hũng, Bombay và Nhiều tàu đủ kiểu kim-thời, có kiểu cấp tốc muốn kết dính lại dùng như nón vậy, rất tiện; phải đo ni, bằng muốn vẫn thì khỏi đo. Còn muốn dày mỏng tây ý muốn từ 8 tới 4 lớp thôi.

Khảm đặt lễ mỗi khảm 3 đồng: bằng hàng Bombay - hũng, càng Nhiều tàu thượng hạng. Qui ông mua xỉ phí tôi chịu, song phải gởi Mandat trước cho tiệm hỏi tôi ở gần Poste Lái-thiêu không đúng cách lãnh hóa giao ngân, nếu muốn gởi Contre-Remboursement phải đến Poste Thudaumot và sở phí nhiều xin qui ông rõ. Còn mua sỉ xin gởi thơ thương nghị cùng tôi.

Kính-cáo.

舖私保利昌廣西

DU'ƠNG-DIEN

MARCHAND DE MEUBLES

109-111 Rue Catinat

SAIGON

XIN CÁC PHÔ-ÔNG CHỦ-Ý:

Làm người ở đời lấy chi làm sự nghiệp? Như muốn có sự nghiệp, trước hết phải sắm đồ-đạt thập vật trong nhà. Bởi vậy, sẵn cửa hàng của chúng tôi có đủ cho chư qui-vị mua đồng, trước xem chơi cho tron chí, sau để đành làm đồ kỷ-niệm cho cháu con những lâu.

Giường tây bằng sắt, bằng thau và đồng đỏ, ghế ngồi mặt máy hiệu « *Thonet* » thiệt, đủ thứ kiểu. Nệm, mùng, gối, là-phủ sẵn sàn, kiểu sơi (*glace*) 15 đường bàn, mặt cây và mặt đá cẩm-thạch, lớn nhỏ; còn những bàn ghế theo kiểu kiểm thời (salon) toàn là cây danh mộc cả.

Tiệm tôi bán giá rẻ hơn các nơi, vì tôi có người thay mặt lựa hàng bên các xứ (Thái-lấy) chở lại.

Xin qui-ông, qui-bà thừa dịp rảnh đến tiệm xem qua thì ắt vui khoái! Tiệm tôi lập ra ở Nam-kỳ có hơn mấy chục năm rồi, ai ai cũng đều tin cậy.

Còn qui-ông, qui-bà muốn đặt đồ-đạt theo ý mình thì chúng tôi sin sẵn làm y theo kiểu, vì bổn-hiệu có xưởng trại lớn.

Xin chư qui-vị ghi lòng, tới xem qua một phen đã rồi.

DƯƠNG-ĐIỀN.

NHÀ CHỤP HÌNH HIỆU:

"Photo Nadal"

120, ở đường Catinat, số 120

SAIGON

Các nhà chụp hình ???

Chụp hình chơi sẻ chụp hình nghề

Chiếc tàu AMBOISE mới cho lại những kiểu, giấy, hiệu Special contacte Cramière « DRAGON » vách hình, đèn đọi để làm ra cho lớn, máy phòng vuông, thứ 13x18, 18x24 và 24x30. ống đòm hiệu: Krauss, Tessar, Zeiss, Berthiot, vân vân.

Trong bổn tiệm, chư-tôn muốn mua các món đồ đồng chụp hình, thuốc và đồ phụ tùng đều có cả, mà giá đã rẻ lại tốt nhứt không có đâu bằng.

ông BRUNEL

166 bis Đường Paul Blanchy Saigon

CÓ BÁN:

Máy xây nổ đủ trăng goo (có bằng cấp), xây bằng tay từ 30 đồng cho đến 100 đồng đã được từ 100 cho đến 400 kilo mỗi ngày. Cho mướn từ 10 đồng cho đến 15 đồng một tháng.

Máy làm gạch tây theo kiểu mình đặt làm 50 đồng (có bằng cấp).

Máy phòng ăn trộm để sau cửa hay là chỗ cửa sổ.

Tinh luôn tiền gởi Contre Remboursement 2 đồng.

Tinh luôn tiền gởi Contre Remboursement 1 đồng.

Pommade Cadum

Da bị nóng và sanh ngứa

Muốn cho tránh khỏi ngứa và nóng nổi da thì phải dùng thuốc dán Cadum, nó làm dết tức thì. Ta khen da trở nên diệu dàng yêu ái bởi nóng bởi ngứa. Thuốc dán Cadum trừ những bịnh *Eczèma, boutons, dartres, peau, feuilletons, hémorroïdes, urticaires, crontes, teignes, couperes, brulures, pinies, piqures, érysipèles,*

TRONG CÁC THỨ HIỆU XE-HƠI

CHU-TÔN NÊN LỰA

De Dion Bouton

Thứ Torpedo 10 H. P. Série
« « 10 H. P. Thảo luyện. Diện chơi thiệt tốt.
« « 15 H. P. Diện chơi thiệt tốt.

Thứ xe tay bánh cám ơ trong 10 H.P. Diện chơi thiệt tốt.

Xe thiệt mãnh-mai, chắc chắn và ít hao dầu.

Cũng nên mua thứ xe-máy hiệu « DE DION BOUTON » mà thôi là một thứ xe-máy tốt hơn các thứ.

Các nhà ưa chơi máy bái sẽ nên mua một cái máy

Pathé

Kiểu dễ diện, và kiểu thường. Có đủ thứ đĩa hát muốn lựa thứ nào cũng có.

Các nhà biết lo giữ của. Nên mua một cái tủ-sắt hiệu

Verstaen

Lớn nhỏ đủ thứ, để giấy tờ, giấy bạc và sổ sách. *Tủ sắt màu cây. Tủ sắt nhỏ* vân vân.

Hãng trữ các hiệu kể trên đây:

Berthet, Charrière & Cie

68, Boulevard Charner 68, SAIGON.

PHOTOGRAPHIE ARTISTIQUE ET INDUSTRIELLE

KHANH-KÝ & Cie

Phòng chụp hình mỹ-nghệ

Saigon, tại đường Bonnard, môn bài, 54 gần nhà hát bóng Casino.

Kính cáo cùng Liệt-qui đặng rõ: chúng tôi mới mở một tiệm chụp hình mỹ nghệ tại đường Bonnard môn-bài 54 nhà sơn xanh (kế nhà Hát-bóng Casino).

Chủ nhiệm công-ty chúng tôi là M. KHANH-KÝ đã qua học chuyên-môn nghề chụp-hình bên Qui-quốc và sau khi học đắc nghệ, đã đặng cử về làm đốc-công trong hãng Gerschel là một hãng chụp-hình lớn nhứt tại thành Paris. Như vậy, người đồng đốc xuất công nghệ của tiệm chúng tôi thiệt đã học đắc thuật. đã hành-sự thành tài có thể hiến Liệt-vị Qui-khách những tấm hình rất tinh xảo, thể cách như những hình mỹ-nghệ các nhà lớn bên Thái-tây.

Mới đây, chủ-nhiệm công-ti chúng tôi, M. Khanh-ký, đã đặng cơ Nhà-nước cử theo hộ-giá tử Tourane tới Saigon, đặng chụp-hình kỷ-niệm cuộc Hoàng-thượng ngự-du Qui-quốc, thì đã đặng *en Vẻ-lộ ban khen* và đặng quan Tổng-thống và quan Thống-đốc công nhận là *thợ chụp hình chuyên môn đặc biệt.*

Như vậy, lường không có tang chứng nào làm cho lời bá cáo của chúng tôi thêm giá-trị nữa.

Tiệm chúng tôi chụp hình ha giá và đủ các kiểu hình đi có thứ nào tuyệt xảo đề hiến Qui khách lựa đặng như ý.

Mong ơn chiếu cố, KHANH-KÝ & Cie.

棧客利名

Danh-Lợi Khách-sạng

Chư-tôn, nhà khách-sạng « DANH-LỢI » nay sửa-sang lại tinh-khiết sạch sẽ, có thông ngọn gió thanh-quang, có đặt đèn điện tỏ rạng, rất hạp với phép vệ-sanh; nhứt thiết phòng giường nệm gối đều là đồ tinh-hảo. Và lại có đặc chuông để kêu Bồi, có phòng kín để tắm rửa, trà nước tiếp khách đều dùng đồ thượng phẩm cả. Thật là một nơi khách-sạng thô-vị vô song đó.

Cửi xin chư-tôn hoè cố, bổn-sạng thật tình hoan-nghinh một cách vui vẻ.

棧客利名

DANH-LỢI KHÁCH-SẠNG

Đường Jaccaréo, số 37-39-41. Cholon.

Cẩn bạch.

ÉPICERIE MÉTROPOLITAINE

TRẦN - DANG

Số nhà 148 đường d'Espagne (en face des Halles Centrales.—SAIGON)

Tại nhà buôn TRANDANG đường d'Espagne số nhà 148, có bán đủ đồ ăt vật và các thứ rượu Langsa đều là đồ bên Pháp đem qua, giá rẻ lại tinh hảo.

Xin chư qui ái rượng Nam-kỳ có cần dùng vật chi xin đến tiệm tôi, thì rõ, tôi sẽ ông tiếp rước từ tế. *Nay kính*

TRẦN-DANG

BÁN RUỘNG MÚI

153 h 53 a 70 c nơi rạch ông Bộ, gần chợ Bacliêu. Ai muốn mua thì đến tại *Saigon số 138 đường Lagrandière* mà định giá.

Mỗi năm mùi bán được chừng 8000 đồng cho tới 10.000 đồng theo mùa.

Rượu mạnh hiệu DEJEAN đã thơm mà lại ngọt làm cho những tay thạo rượu đều thảy khen ngợi

Chỉ một mình hãng Denis frères *có trữ mà thôi*

SAIGON IMP. — DU

PHARMACIE PRINCIPALE

Tiệm thuốc Tây nầy dọn dẹp theo cách Văn-minh và lớn hơn hết trong Đông-Pháp nầy, lập ra từ năm 1856

Hồi trước của ông HOLBÉ và RENOUX nay ông SOLIRÈNE nhứt hạng bào-chế sư kế nghiệp

Ở Saigon, ngang nhà hát tây. Bán đủ thứ thuốc tây, tốt thượng hạng và giá lại rẻ. Lục-châu chư quân tử có cần dùng thuốc tây xin hãy viết thơ cho tiệm thuốc nầy mà mua, thì sẽ được vừa lòng.

Cuốn DƯỢC-TÁNH LƯỢC BIÊN đã xuất bản rồi, ai muốn xin, thì viết thơ cho ông L. SOLIRÈNE, ngài sẽ gởi cho không

CÓ TRỮ BÁN TẠI KHO HOÀN-CẦU
«MAGASIN UNIVERSEL»

187, Rue Catinat. — SAIGON

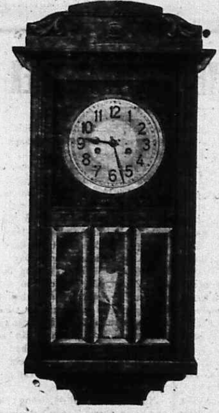

ĐỒNG HỒ

Số 1045. — Bằng cây hạch-đào sơn vẹt-ni, chạy 15 bữa, có chuông đánh giờ và nửa giờ trên cái chiêng *Bourdon*, cái mặt bằng bạc, kiểu kim thời, 3 mặt kiến bề cao 0m70.

Giá là **35 $ 00**

Số 1046. — Bằng cây hạch-đào sơn vẹt-ni, chạy 15 bữa, có chuông đánh giờ và nửa giờ trên cái chiêng *Bourdon* cái mặt bằng bạc, kiểu kim thời, 3 mặt kiến, bề cao 0m77

Giá là **40 $ 00**

Trả tiền trước khỏi đóng tiền gởi.

ĐỒNG HỒ TRÁI QUÍT. — **« La reine des Montres »** bằng vàng Huê kỳ kiểu để bỏ túi, thứ thiệt tốt, có bảo lảnh 10 năm ốc không hề hư

Kiểu lớn **7 $ 00**, có dây chuyền Simmon **10 $ 50**.

Kiểu nhỏ **8** đồng, có dây chuyền Simmon **11 $ 50**.

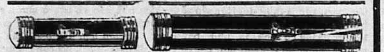

Số 2 **Số 3**

ĐÈN CÓ TIM ĐIỀN

Số 1 (bằng) 1 $ 30, dẹp 0 $ 85; trọn cái 2 $ 15.
Số 2 (tròn) 1 30, dẹp 0 80; trọn cái 2 10.
Số 3 (tròn) 1 80. dẹp 1 00; trọn cái 2 80.

Và có trữ nón hiệu CON GÀ **COQ GAULOIS** thiệt tốt thượng hạng

NGU, NGU, NGU

Anh kia nhà vừa khá khá, vợ mất sớm, có một thằng con trai tuổi nay đã 13, thằng con nầy ngu lắm, học đã mấy năm mà mới vừa biết đọc chữ quốc ngữ.

Bữa kia cha nó mắc công chuyện phải đi xa, dặn nó ở nhà như có khách thì phải tiếp đải cho tử tế, và như khách có hỏi thì nói cha tôi đi khỏi. Dặn vậy mà chưa chắc lòng, mới lấy 1 miếng giấy viết mấy lời nầy rồi đưa cho thằng con, biểu nó cất trong túi, chừng có khách tới lấy ra coi theo đó mà làm.

Người cha ra đi đặng ba bữa, thằng con cứ giữ miếng giấy hoài không dám hở ra, sợ quên, nó mới nghĩ; cha mình đi đã ba bữa mà chẳng có khách tới, mình giữ miếng giấy nầy hoài mất công quá, nói rồi nó lấy ra đốt phứt.

Đốt vừa rồi, thì có khách tới:

Bước vào, khách hỏi cha mầy đâu? Nó lính quýnh mò kiếm trong túi.— Khách thấy vậy mới hỏi: « Cha mầy đâu mà mầy làm bộ gì lạ vậy? — Mất rồi! Mất rồi! Trời ôi!

Khách nghe, hoảng hỏi: « Mất hồi nào? —Mới thiêu rồi hồi nảy đây! »

Khách nghe nói lấy làm lạ hết sức, vì sao chẳng nghe tin đau, mà ngày nay lại nói chết rồi.

Khách liền kiếu đi ra, kế gặp cha nó về. Khách mừng rở, thuật tự sự, cha nó mắng nó một hồi: Trời ôi, mầy ngu chi lắm vậy!

THÀNH-NGỌC
Soctrang

Cáo Bạch

Tiệm thợ bạc của tôi có bán hột thủy-xoàn nước trắng xanh, có cà rá thủy xoàn, có ngôi sao và trái tiệm nhận hột xoàn làm sẵn để bán giá rẻ.

Lại có hột thủy-xoàn lớn nhỏ đủ thứ cũng có đồng hồ bằng vàng và bằng bạc hiệu:

« CYMA »

giá bán nhẹ hơn các tiệm khác

Như chư quí khách muốn mua đồ chi xin tới tiệm tôi thì tôi sẽ hết lòng tiếp rước.

Saigon le 15 Juin 1922

KYYUN

n° 179, Rue Catinat SAIGON

XIN GHÉ MẮT

Có một cái xe-hơi hiệu BUICK bốn máy còn tốt và vỏ ruột mới dứt giá 2000 $ ai muốn mua do nơi *M. A Anh Boulevard Paul Bert N. 75 Dakao.*

Quán rượu thấm giọng

NƠI SỞ-THÚ

SAIGON

Kính cùng quí ông quí bà tường lảm: Tôi mới mở một quán nhỏ tại nhà kiểu xiêm-mên gần chỗ chuồng Voi, có sắm nhiều thứ rượu ngon để thấm giọng, cho những người dạo chơi lúc nhàn du nơi ấy. Xin quí khách thừa dịp ghé vào trước nghĩ chơn, sau dùng rượu, sữa, nước chanh café cho đở khát. Và có bán đồ ăn lót long pain sandwich charcuterie bánh vân vân.

Chủ quán:
HONG-THE.

Trăm năm không phai

TIỆM-HỌA-CHƠN-DUNG
NGUYỄN-ĐỨC-NHUẬN

Số 73, Boulevard de la Somme Saigon.
(ngang gare xe lửa giữa chợ-cũ)

Thợ về tiệm nầy đã có bằng cấp tốt nghiệp nơi trường xảo-nghệ, và được 3 cái bằng cấp dấu xảo Hanội. Hình vẽ thiệt tinh xảo và để trăm năm không phai.

Chư qui vị muốn về xin viết thơ hỏi, tiệm nầy sẽ gởi cho một tờ cáo-bạch có biên rỏ trước tất giá cả và cắt nghĩa phân minh

XE MÁY ĐẠP CỦA HÀNG *L. CAFFORT*
hiệu « **ALCYON** »
ĐUA ĂN HẠNG NHỨT

Hôm bữa khai trương Trường đua xe máy đạp tại Saigon, bên phía mấy người Langsa đua lảnh phần thưởng của quan Toàn-quyền ban thì *M. Le STUNFF* ngồi xe máy đạp hiệu ALCYON ăn hạng nhứt.

Còn bên phía mấy người Annam đua lảnh phần thưởng khai trường thì *M. Trần-văn-THINH* hạng nhứt, *M. Trần-văn-CHÁNH* hạng nhì, hai vị ấy cũng ngồi xe máy đạp hiệu ALCYON

L. CAFFORT.

N° 32, 34, 36, Rue Catinat. — SAIGON

VIN TONIQUE

ET

BI-NUTRITIF

DU DOCTEUR RIP

Vệ-sanh TƯỢU của Lương-y RIP chế

Thứ thuốc rượu nầy là một vị đại bổ gân cốt cũng là tráng kiện tinh thần, bất kỳ là bao nhiêu tuổi đều uống đặng cả. Những kẻ tuổi cao khí lực suy giảm, vội thấy ngày xuân đã thỏn mỏn hễ uống rượu nầy vô, thì ắt đặng cử lão thành đồng, mặt mày tươi tốt, coi trẻ, lại mạnh hơn xưa.

Còn con nít liệt nhược, đờn bà mất máu, có huyết bạch, có chửa, những kẻ hao tổn tinh thần, hễ uống rượu nầy vào thì mạnh mẽ lẫm liệt, da thịt đỏ săn, tinh thần tráng kiện.

Giá mỗi ve là ba đồng bạc.

Có trữ bán tại tiệm thuốc Tây ở *đường Marins số 190, Cholon.*

Dépôt PHARMACIE FRANCO-CHINOISE 190, rue des Marins CHOLON.

LÀM THIỆT MAU

Tại nhà in l'Union có thợ khắc bản hiệu bằng đồng (petites plaques en cuivres) khắc tên họ để gắn xe máy đạp (Bicyclettes). Làm mau, khéo, mà giá lại rẻ.

TRUYỆN
« OAN KIA THEO MÃI »
ba mươi hai đêm
CỦA M. LÊ-HOẰNG-MƯU

đã xuất bản cuốn nhứt có để bán tại nhà in J. Viết. Mua xem chơi cho tiêu khiển trong lúc canh tàng.

Sống lâu nhờ rượu

(Longévité grâce à une liqueur)

Hiện bây giờ bên nước Huê-kỳ có một vị điền chủ đã ngoài 80 tuổi mà hồi còn sức lực mạnh mẽ như người 40 tuổi, đi đứng chắc hẳn, ăn nói sởi sàng, cả ngày ở ngoài trại ngồi đứng coi tôi-tớ làm công chuyện.

Ngày nọ có một người đi thăm ông, hỏi coi cho biết tại làm sao ông vậy đầu lực tuổi cao mà còn sức lực không phai hèm vậy? Ông già đáp lại rằng: Có chi lạ đó mà hỏi, cả đời tôi trước khi ăn cơm hay uống một ly nhỏ rượu Quina Gentiane hiệu Manet là một thứ rượu trường sanh bổ lắm.

[illegible]

Có bán trong các tiệm hàng xén (épiceries)

Liệt-vị hãy mua thứ dầu hôi hiệu Mỏ Neo (Le Pétrole Ancre) của hãng Compagnie Franco-Asiatique des Pétroles mà dùng. Dầu nầy thấp ít hao đã sáng suốt mà không có khói. Thiệt là thứ dầu tốt nhứt hạng trong Hoàn cầu.

Trong các tiệm Lục-châu thay mặt cho hãng
Compagnie Franco-Asiatique des Pétroles
đều có bán thứ dầu hôi nầy

Trong Lục-Tỉnh anh em muốn hỏi thăm điều chi, xin viết thơ cho hãng Cie Franco-Asiatique des Pétroles ở Saigon đường *Boulevard de la Somme, số 100* chủ hãng sẽ hồi âm lập tức.

CHỦ ĐIỀN!
NÔNG GIA!
CÁC NHÀ CÓ XE HƠI!

Các món gì của chư-tôn muốn làm bằng sắt, làm ra hay là sửa lại những máy móc và đồ khí-cụ về nông-nghiệp;

Làm các món nhỏ rời của mô-tơ bằng thép, gan, đồng, đồng-bạch.

Thì xin chư-tôn hãy đến:

FORGES ATELIERS ET CHANTIERS D'INDOCHINE
Tại Khánh-hội, Quai de la Marne
Dây thép nói 95 mà đặt.

Làm kỹ-cang lắm, có tay thợ chuyên-môn ở các xưởng kỹ-nghệ khéo bên Pháp-quốc kiểm điểm công việc làm.

CHUYỆN ARẠP

Chuyện Một ngàn lẻ một ngày

(Tiếp theo)

Tôi xài phá riết đến đổi khêu cái lòng tham của thiên hạ, quả như mấy lời của cha nuôi tôi nói trước. Tiếng đồn khắp cả thành rằng tôi có của chôn. Bao nhiêu đó đủ quến kẻ tham ô đến cửa tôi mà đón hỏi. Quan tuần-cảnh thành Bách-gia đến viếng tôi và hỏi: « Chẳng hay tiền đâu mà cậu có đặng ăn chơi phong mỹ như thế? » Tôi nghe hỏi thì loạn trí, và đứng nghẹn trân.

Thấy sắc mặt tôi khiếp, va đoán rằng tiếng đồn không huyễn. Va chẳng ép tôi chỉ của đâu, va lại bơm tôi như vầy: « Cậu A-bun Ca-xem nầy, tôi làm quan hay xử trí. Như cậu biết *phải chăng* (sic) tôi *làm thanh* cho. » Tôi hỏi: « Mà quan lớn muốn *dùng* bao nhiêu? « Thôi thì mỗi ngày mười đồng vàng thôi! » (*còn ít nữa!*) Tôi đáp: « Vậy sao cho vừa, tôi muốn *đi* cho ngài một trăm chẳn. Mỗi ngày, mỗi tháng, ngài cứ đến đây có tài-phó của tôi nó xỉa cho ngài y số. »

Nghe vậy, ông tuần cảnh cả mầng. Ngài đáp; « Tôi cầu cho *ông* gặp đặng muôn vàng của nữa, *ông* cứ an lòng tọa hưởng. Tôi không *dám* làm nhọc dạ *ông* đâu. » Ngài lãnh trước một số tiền to và đi mất.

Cách đó ít lâu quan tể-tướng A-bu Pha-ta Vach-chi sai người đòi tôi đến tư dinh mà nói: « Ta nghe rằng ngươi có gặp đặng một cái kho-tàn. Ngươi phải biết rằng một góc năm của ấy là của trời. Vậy ngươi nên dâng lại cho vua cái góc năm ấy chớ. Ngươi đóng đi một phần rồi ngươi đặng an hưởng bốn phần kia. » Tôi đáp: « Bẩm quan lớn, có một cái kho tàn thì tôi có thật, song còn bảo tôi chỉ ra thì dầu phân thây tôi, tôi cũng không khứng chỉ ngay. Nhưng mà tôi nguyện dâng cho ngài mỗi ngày một ngàn đồng vàng, miễn ngài đừng đòi hỏi nữa. » *Quan lớn* đây cũng dễ nói chuyện như quan lớn trước vậy. Người sai kẻ tâm phúc theo tôi lấy ba muôn đồng trọn, đóng trước nội tháng đầu.

Quan lớn ta, e vua chắc sẽ hay hay chuyện ấy, tính lên tiếng trước mới xong. Vua nghe va tâu rõ đầu đuôi, và gẫm việc ấy đáng hỏi đọn cho thấu đáo, vua đòi tôi đến chầu. Người làm tuồng vui vẻ mà rằng: « Nhà ngươi có của sao lại giấu đi? Trong ý ngươi sợ quả-nhân biết rồi bỏ mực công đi chiếm đoạt hay sao vậy? Tôi nói: « Tâu bệ-hạ, tôi hèn chúc cho chúa thọ muôn muôn tuổi; phận tôi dầy dầu ai có bắt mà lóc thịt cưa xương, tôi cũng không chỉ kho tàn của tôi ra cho đặng. Tôi xin mỗi ngày dâng cho chúa hai ngàn đồng vàng. Còn nếu chúa không nhận của ấy, muốn để lấy tử-hình mà phạt kẻ tôi hèn, thì xin chúa cứ ra lịnh. Tôi sẽ cam lòng, dầu khổ hình chi tôi cũng chịu, chớ tôi cũng không thể nào chỉ của cải ấy ra. »

Vua ngó quan tể-tướng, và hỏi ngài định thế nào. Quan lớn ta nói: « Tâu chúa-công, va xin dâng số vàng ấy cũng đáng, cũng như đã chỉ cái kho tàn của va ra rồi vậy. Xin lượng thánh cho hắn về; để cho hắn thong thả, bình an, miễn là hắn nhớ mấy lời của hắn tâu trước bệ. » Vua nghe theo. Từ đó tôi cứ mỗi năm phải đóng 3 phần tiền, cho vua, cho quan tể-tướng và cho quan tuần cảnh, tổn hao hơn một triệu sáu mươi ngàn vàng. Thưa ông, công việc của tôi là vậy đó. Ông đã tường các việc nhà nầy. »

A-bun Ca-xem nói xong, vua Ha-run muốn đi xem kho tàn lắm, nói như vầy: « Lẽ nào trên thế gian nầy có đặng một cái kho vô-tận như thế? Không, tôi tin không đặng; phải chi đừng quá bụng cậu tôi xin đi xem cho tỏ mắt cho biết nó ra thể nào, và tôi thề rằng khi thấy rồi, sau dầu ai cạy răng tôi cũng không mét lại. »

Anh chủ nhà nghe vua nói thì có sắc buồn và đáp: « Ông muốn chuyện ấy thật là rất ngặt. Bằng tôi vâng lời cho ông đẹp dạ thì phải buộc ông theo nhiều lẽ rất nên khiếm nhã. » Khách nói: « Điều ấy có can chi, tôi sẵn lòng chịu đó. » Chủ nhà rằng: « Xin ông để tôi bịt mắt ông lại rồi dắc ông đi, tay không, đầu trần, còn tôi, cầm dao theo, hễ ông trở ý lạ thì tôi liền ra tay, chớ không phải chơi đâu. »

A-bun Ca-xem lại nói: « Tôi vẫn biết rằng dám ông đi như vầy là quan-hệ và lẽ thì tôi không nên khứng; song tôi ỷ nơi lòng cẩn tính của ông và phần thì tôi chẳng hay để cho khách ra về mà lòng không toại đặng. »

Vua nói: « Xin cậu nhậm lời cho tôi đi xem một chút. » Chủ nhà đáp: « Việc ấy liền bây giờ thiệt không đặng, ông phải chịu khó ở lại đêm nay. Chừng nào sắp gia-tướng của tôi nghỉ ngơi hết rồi, tôi sẽ mời ông đi với tôi đến chỗ. »

(Sau sẽ tiếp theo)

SAIGON IMP. — DE L'UNION TIRAGE 3 500 EXEMPLAIRE L'Administrateur Gérant NGUYỄN-VĂN-CỦA

Tirage à: 3085 ex
Saigon le 20/9/22